

ចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាស្នាក់នៅ

រាជធានីភ្នំពេញ

ព្រះនរោត្តមប្បញ្ញត្តិ

ប្រែរៀបរៀងដោយ

ធម្មនុញ្ញ វិសាល វិសាល

ការផ្សាយរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
នៃសាកលវិទ្យាល័យបញ្ញាសាស្ត្រកម្ពុជា

ព.ស.២៥៥៧

ឆ្នាំ ២០១៣

ឈ្មោះសៀវភៅ

បុណ្ណកន្ថវំសបាឡិ-ប្រែ

រចនាដោយ

ព្រះនន្ទប្បញ្ញាថេរ

ប្រែរៀបរៀងដោយ

វ៉ាន់ ចាន់សារ៉ែន

ត្រួតពិនិត្យជំនួយការ

លោក គង់ សំអឿន

ត្រួតពិនិត្យអក្ខរាវិរុទ្ធ

ឧបាសក ដាំ កុយ

ស្ថានទីធ្វើ

រាជធានីភ្នំពេញ

វាយអត្ថបទកុំព្យូទ័រ

វ៉ាន់ ចាន់សារ៉ែន

ចោះពុម្ពលើកទី ១

សីហា ឆ្នាំ ២០០៥

ចោះពុម្ពលើកទី ២

តុលា ឆ្នាំ ២០១៣

Printed for free distribution by

The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation

11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.

Tel: 886-2-23951198 , Fax: 886-2-23913415

Email: overseas@budaedu.org

Website: <http://www.budaedu.org>

Mobile Web: m.budaedu.org

This book is strictly for free distribution, it is not to be sold.

សម្រាប់ចែកជាធម្មទាន

សម្មោទនីយកថា

គម្ពីរចុល្លគន្ថវិសនេះរចនាឡើងដោយព្រះថេរៈនាម **នន្ទប្បញ្ញោ** ជនជាតិមន ។ ព្រះថេរៈអង្គនេះបានបញ្ជូននិងឧបសម្បទាក្នុងប្រទេសមនហើយមានបំណងសិក្សាព្រះបរិយត្តិធម៌គឺព្រះត្រៃបិដក ក៏បាននិមន្តមកក្រុងចៀងហៃសិក្សាគម្ពីរព្រះត្រៃបិដក អដ្ឋកថា ដីកា ក្នុងសំណាក់ព្រះមហាថេរវ័ដលនិមន្តមកពីប្រទេសស្រីលង្កា និងព្រះមហាថេរវនជាតិឡានណាច្រើនព្រះអង្គរហូតក្លាយជាអ្នកជំនាញក្នុងគម្ពីរព្រះត្រៃបិដក អដ្ឋកថា និងដីកា ។ កាលព្រះថេរៈសិក្សាគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកជាដើមអស់ ២០ វស្សា ក៏នឿយណាយនឹងពួកគណៈបាននិមន្តទៅគង់នៅក្នុងព្រៃអស់ ៦ វស្សា ។ ក្នុងរវាង ៦ វស្សាព្រះថេរៈក៏បានរចនានូវគម្ពីរចុល្លគន្ថវិសដ៏តូចនេះ សម្រាប់តម្កល់ទុកក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ។

គម្ពីរចុល្លគន្ថវិសនេះបានរៀបរាប់ពីគម្ពីរព្រះត្រៃបិដក អដ្ឋកថា ដីកាយ៉ាងល្អ ជាពិសេសបានបញ្ជាក់ពីគម្ពីរនីមួយៗ ដែលមានក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា រចនាឡើងដោយព្រះថេរៈអង្គណា អ្នកណាជាអ្នកអាណា រចនាកាលណា គម្ពីរណាខ្លះលំដាប់ជាន់បិដក លំដាប់ជាន់អដ្ឋកថា លំដាប់ជាន់ដីកា តើការរចនាគម្ពីរមានអានិសង្សយ៉ាងណា ? ។

កាលខ្ញុំសិក្សាគម្ពីរចុល្លគន្ថវិសឃើញថា គម្ពីរចុល្លគន្ថវិសនេះមានសារសំខាន់បំផុតសម្រាប់អ្នកសិក្សាគម្ពីរព្រះពុទ្ធសាសនា គួរតែធ្វើជាបាលីមួយខាង សម្រាយមួយខាងតម្កល់ទុកក្នុងព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជាតទៅ ។

ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ព្រះថេរវាណៈគ្រប់ព្រះអង្គ លោកអ្នកសិក្សាទាំងអស់
បានទទួលអាននូវគម្ពីរនេះហើយ នឹងបានជាប្រទីបបង្គុលបំភ្លឺឱ្យបានស្គាល់នូវ
គម្ពីរព្រះពុទ្ធសាសនាកាន់តែខ្លាំងក្រៃលែងជាងមុន ។

ចិរិ តិដ្ឋតុ សទ្ធម្មោ កាលេ វស្សំ ចិរិ បដិ
តប្បតុ ទេវោ ធម្មេន រាជា រក្ខតុ មេទនី^១ ។
សូមព្រះសទ្ធម្មតាំងនៅអស់កាលដ៏យូរ សូមភ្ញៀវបង្កុំរមក
តាមរដូវកាល ដើម្បីញ៉ាំងសត្វឱ្យច្រកអរ អស់កាលជា
អង្រែង សូមព្រះរាជាក្រប់គ្រងផែនដីប្រកបដោយធម៌ ។

រាជធានីភ្នំពេញ

ថ្ងៃ សុក្រ ១៥ រោច ខែ អាសាឍ ឆ្នាំ រកា សប្តស័ក ព.ស.២៥៤៩

ត្រូវនឹងថ្ងៃទី ៥ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៥

វ៉ាន់ ចាន់សារីន

១ សមន្តប្បាសាទិកាបាលី ភាគ ២ ទំព័រ ៦២៧ ។

មាតិកា

លេខរៀង	មាតិកាអត្ថបទ	ទំព័រ
១-	សម្មោទនីយកថា.....	ក
២-	បរិច្ឆេទនិយាយពីព្រះត្រៃបិដក.....	១
៣-	បរិច្ឆេទរៀបរាប់អាចារ្យអ្នករចនាគម្ពីរ.....	៦
៤-	បរិច្ឆេទរៀបរាប់ទីកំណើតរបស់អាចារ្យ.....	១៣
៥-	គម្ពីររចនាដោយមានអ្នកអារាធនាជាដើម.....	១៥
៦-	គម្ពីរព្រះពុទ្ធសាសាចារ្យរចនា.....	១៥
៧-	គម្ពីរព្រះពុទ្ធសាសាចារ្យរចនា.....	១៧
៨-	គម្ពីរព្រះធម្មបទសាសាចារ្យរចនា.....	១៧
៩-	គម្ពីរអាចារ្យផ្សេងៗ រចនា.....	១៨
១០-	បកិណ្ណកៈរាយរង.....	២៥
១១-	ការសរសេរព្រះពុទ្ធវចនៈឡើងកាន់ស្លឹករឹត.....	២៦-២៧
១២-	អានិសង្សបារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដក.....	៣០
១៣-	និគមនកថាអ្នករចនាគម្ពីរ.....	៣៣

ចុល្លគន្ថវិសោធន៍

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បិដកត្ថយបរិច្ឆេទោ

នមស្សេត្វាន សម្ពុទ្ធិ	អគ្គវិសវវរិវ
នត្វាន ធម្មំ ពុទ្ធជំ	សង្ឃញ្ញាបិទិរង្គណំ ។
គន្ថវិសម្មិ និស្សាយ	គន្ថវិសំ បកថិស្សំ
តិបេដកសមាហារំ	សាធុនំ ជង្គុទាសកំ ។
វិមតិនោទនមារម្មំ	តំ មេ សុណាថ សាធរោ
សព្វម្មិ ពុទ្ធវចនំ	វិមុត្តិ ច សហេតុកំ
ហោតិ ឯកវិធំយេវ	តិវិធំ បិដកេន ច
តព្វ សព្វម្មិ កេវលំ	បញ្ញាវិធំ និកាយតោ
អង្គតា ច នវិវិធំ	ធម្មក្ខន្ធគណនតោ
ចតុរាសីតិ សហស្ស-	ធម្មក្ខន្ធបភេទនន្តិ ។

កថំ បិដកតោ បិដកញ្ញិ តិវិធំ ហោតិ ? វិនយបិដកំ
អភិធម្មបិដកំ សុត្តន្តបិដកន្តិ ។ តត្ថ កតមំ វិនយបិដកំ ? បារាជិកកណ្ណំ

ចុះឈ្មោះគន្ថវិស័យ

សូមថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ

១. បរិច្ឆេទនិយាយអំពីព្រះត្រៃបិដក

ខ្ញុំព្រះករុណាសូមថ្វាយបង្គំព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ
 ទ្រង់ជាអគ្គបុគ្គលនិងមានវង្សជ័យ សូមថ្វាយបង្គំចំពោះ
 ព្រះធម៌ដែលកើតអំពីព្រះពុទ្ធអង្គ និងថ្វាយបង្គំព្រះសង្ឃ
 ឥតមានទីទួលគឺកិលេស ។ ខ្ញុំអាស្រ័យគន្ថវិស័យ^១ហើយ នឹង
 ពណ៌នាគន្ថវិស័យជាទីរួមរួមព្រះត្រៃបិដក ស្តីជាខ្ញុំបម្រើជើង
 នៃសាធុសប្បវរសទាំងឡាយ ។ ហៃសាធុសប្បវរសទាំងឡាយ
 សូមស្តាប់នូវគន្ថវិស័យរបស់ខ្ញុំ ជាហេតុព្យាយាមបន្ទោបង់
 នូវសេចក្តីសង្ឃឹម ព្រះពុទ្ធរចនៈទាំងអស់មានតែមួយ
 គឺមុត្តិជាសហេតុកៈ មាន ៣ រាប់តាមបិដក មាន ៥ រាប់
 តាមនិកាយ មាន ៩ រាប់តាមអង្គ មាន ៨៤០០០ រាប់
 តាមធម្មក្ខន្ធ ។

បិដកមាន ៣ តើដូចម្តេចខ្លះ ? ។ គឺវិយបិដក ១ អភិធម្មបិដក ១
 សុត្តន្តបិដក ១ ។ បណ្ណាបិដកទាំង ៣ នោះ វិទយបិដក តើដូចម្តេចខ្លះ? ។

^១ ១ គម្ពីរគន្ថវិស័យដែលលោកអាងក្នុងទីនេះ សំដៅដល់ គម្ពីរមហាវិស័យខ្លះ អដ្ឋកថាខ្លះ ។

បាចិត្តិយកណ្ណំ មហាវគ្គកណ្ណំ ចុល្លវគ្គកណ្ណំ បរិវារកណ្ណន្តិ ។ ឥមានិ
កណ្ណានិ វិនយបិដកំ នាម ។

កតមំ អភិធម្មបិដកំ ? ។ ធម្មសង្កណិប្បករណំ វិភង្កប្បករណំ
ធាតុកថាបករណំ បុគ្គលប្បញ្ញត្តិប្បករណំ កថាវត្ថុប្បករណំ យមកប្បករណំ
បដ្ឋានប្បករណន្តិ ។ ឥមានិ សត្ត បករណានិ អភិធម្មបិដកំ នាម ។
កតមំ សុត្តន្តបិដកំ ? ។ សីលកូន្ធវគ្គាទិកំ, អវសេសំ ពុទ្ធវចនំ សុត្តន្តបិដកំ
នាម ។

កថំ និកាយតោ ? ។ និកាយា បញ្ច វិធា ហោន្តិ ទីយនិកាយោ
មជ្ឈិមនិកាយោ សំយុត្តនិកាយោ អង្កត្តនិកាយោ ខុទ្ទកនិកាយោតិ ។

តត្ថ កតមោ ទីយនិកាយោ ? ។ សីលកូន្ធវគ្គោ មហាវគ្គោ
បាដិកវគ្គោតិ ឥមេ តយោ វគ្គោ ទីយនិកាយោ នាម ។ ឥមេសុ តិសុ
វគ្គេសុ ចតុតិស វគ្គានិ ច ហោន្តិ ។ ចតុតិសេវ សុត្តន្តា,
សីលកូន្ធវគ្គាទិកា, យស្ស ភវន្តិ សោ យេវ ទីយនិកាយ នាម ហោតិ ។

កតមោ មជ្ឈិមនិកាយោ ? ។ មូលបណ្ណាសោ មជ្ឈិមបណ្ណាសោ
ឧបរិបណ្ណាសោតិ ឥមេ តយោ បណ្ណាសា មជ្ឈិមនិកាយោ នាម ។
ឥមេសុ តិសុ បណ្ណាសេសុ ទ្វេបញ្ញាសាធិកសុត្តសតានិ ហោន្តិ ។
ទិយឡសតសុត្តន្តា ទិ សុត្តំ យស្ស សន្តិសោ, មជ្ឈិមនិកាយោ នាមោ
មូលបណ្ណាសមាទិ ហោតិ ។

កតមោ សំយុត្តនិកាយោ ? ។ សតាថាវគ្គោ និទានវគ្គោ ខន្ទកវគ្គោ
សឡាយតនវគ្គោ មហាវគ្គោតិ ឥមេ បញ្ច វគ្គោ សំយុត្តនិកាយោ នាម ។

គឺបារាជិកកណ្ណ ១ បាចិត្តិយកណ្ណ ១ មហាវគ្គកណ្ណ ១ ចុល្លវគ្គកណ្ណ ១
 បរិវារកណ្ណ ១ ។ កណ្ណទាំងនេះ ឈ្មោះថា វិទេយបិដក ។ អភិធម្មបិដក
 តើដូចម្តេចខ្លះ? ។ គឺធម្មសង្កណិប្បករណ៍ ១ វិភង្កប្បករណ៍ ១ ធាតុកថា-
 បករណ៍ ១ បុគ្គលប្បញ្ញត្តិប្បករណ៍ ១ កថាវត្ថុប្បករណ៍ ១ យមកប្បករណ៍ ១
 បដ្ឋានប្បករណ៍ ១ ។ បករណ៍ទាំង ៧ នេះ ឈ្មោះថា អភិធម្មបិដក ។
 សុត្តន្តបិដក តើដូចម្តេចខ្លះ? ។ ព្រះពុទ្ធវចនៈដ៏សេសមានសីលក្ខន្ធវគ្គជាដើម
 ឈ្មោះថា សុត្តន្តបិដក ។

និកាយ តើដូចម្តេចខ្លះ ? ។ និកាយមាន ៥ គឺទីយនិកាយ ១
 មជ្ឈិមនិកាយ ១ សំយុត្តនិកាយ ១ អង្គក្កនិកាយ ១ ខុទ្ទកនិកាយ ១ ។

បណ្ណានិកាយទាំង ៥ នោះ ទីយនិកាយ ដូចម្តេចខ្លះ? ។ សីលក្ខន្ធវគ្គ ១
 មហាវគ្គ ១ បារាជិកវគ្គ ១ រួមវគ្គទាំង ៣ នេះ ឈ្មោះថា ទីយនិកាយ ។
 ក្នុងវគ្គទាំង ៣ នេះ មានសូត្រ ៣៤ ។ និកាយណាមានសូត្រ ៣៤ មាន
 សីលក្ខន្ធវគ្គជាដើម និកាយនោះឯង ឈ្មោះថា ទីយនិកាយ ។

មជ្ឈិមនិកាយដូចម្តេចខ្លះ ? ។ មូលបណ្ណាសៈ ១ មជ្ឈិមបណ្ណាសៈ ១
 ឧបរិបណ្ណាសៈ ១ រួមបណ្ណាសៈទាំង ៣ នេះ ឈ្មោះថា មជ្ឈិមនិកាយ ។
 ក្នុងបណ្ណាសៈទាំង ៣ នេះ មានសូត្រ ១៥២ ។ និកាយណាមានសូត្រ ១៥២
 មានមូលបណ្ណាសៈជាដើម និកាយនោះឯង ឈ្មោះថា មជ្ឈិមនិកាយ ។

សំយុត្តនិកាយ ដូចម្តេចខ្លះ? ។ សគាថាវគ្គ ១ និទានវគ្គ ១ ខន្ធកវគ្គ ១
 សឡាយតនវគ្គ ១ មហាវគ្គ ១ រួមវគ្គទាំង ៥ នេះ ឈ្មោះថា សំយុត្តនិកាយ។

ឥមេសុ បញ្ចសុ វគ្គេសុ ទ្វាសដ្ឋិសុត្តសក្កសតាធិកសក្កសុត្តសហស្សានិ
ហោន្តិ ។ ទ្វាសដ្ឋិសក្កសតានិ សក្កសហស្សកានិ ច ។ សុត្តានិ យស្ស
ហោន្តិ សោ, សតាថាទិកវគ្គកោ សំយុត្តនិកាយោ នាមោ វេទិតញោ ច
វិញ្ញនាតិ ។

កតមោ អង្គត្ថវនិកាយោ ? ។ ឯកនិបាតោ ទុក្កនិបាតោ តិក្កនិបាតោ
ចតុក្កនិបាតោ បញ្ចកនិបាតោ ឆក្កនិបាតោ សត្តកនិបាតោ អដ្ឋកនិបាតោ
នវកនិបាតោ ទសកនិបាតោ ឯកាទសនិបាតោតិ, ឥមេ ឯកាទស និបាតោ
អង្គត្ថវនិកាយោ នាម ។ ឥមេសុ ឯកាទស និបាតេសុ សត្តបញ្ញាស-
បញ្ញាសតាធិកនវសុត្តសហស្សានិ ហោន្តិ ។ នវសុត្តសហស្សានិ បញ្ញាសត-
មត្តានិ ច, សត្តបញ្ញាសាធិកានិ សុត្តានិ យស្ស ហោន្តិ សោ,
អង្គត្ថវនិកាយោតិ ឯកនិបាតកាទិកោតិ ។

កតមោ ខុទ្ទកនិកាយោ ? ។ ខុទ្ទកបាថោ ធម្មបទំ ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ
សុត្តនិបាតោ វិមាណវត្ថុ បេតវត្ថុ ថេរីតាថា ថេរីតាថា ជាតកំ មហា-
និទ្ទេសោ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គោ អបទានំ ពុទ្ធវិសោ ចរិយាបិដកំ វិនយបិដកំ
អភិធម្មបិដកន្តិ ។ ឥមេសុ សត្តវសសុ គន្លេសុ អនេកានិ សុត្ត-
សហស្សានិ ហោន្តិ ។ (អនេកានិ សុត្តសហស្សានិ, និទ្ធិដ្ឋានិ មហេសិនា,
និកាយេ បញ្ញមេ ឥមេ ខុទ្ទកេ ឥតិ វិសុតេតិ) ។

កថំ អង្គតោ អង្គេហិ នវ វិធំ ហោតិ ? សុត្តំ គេយ្យំ
វេយ្យាករណំ តាថា ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អព្ពតធម្មំ វេទល្លន្តិ
នវប្បភេទំ ហោតិ ។ តត្ថ ឧភតោ វិភង្គនិទ្ទេសខន្ធកបិរវារា, សុត្តនិបាតេ

ក្នុងវគ្គទាំង ៥ នេះ មានសូត្រ ៧៧៦២ ។ និកាយណាមានសូត្រ ៧៧៦២ មានសភាថាវគ្គជាដើម និកាយនោះ វិញ្ញូជនគប្បីជ្រាបថា សំយុត្តនិកាយ ។

អង្គក្តរនិកាយ តើដូចម្តេចខ្លះ? ។ ឯកនិបាត ១ ឡក្តនិបាត ១ តិកនិបាត ១ ចតុក្តនិបាត ១ បញ្ចកនិបាត ១ ឆក្តនិបាត ១ សត្តកនិបាត ១ អដ្ឋកនិបាត ១ នវកនិបាត ១ ទសកនិបាត ១ ឯកាទសកនិបាត ១ រួមនិបាតទាំង ១១ នេះ ឈ្មោះថា អង្គក្តរនិកាយ ។ ក្នុងនិបាតទាំង ១១ នេះ មានសូត្រ ៩៥៥៧ ។ និកាយណាមានសូត្រ ៩៥៥៧ មានឯកនិបាតជាដើម និកាយនោះឯង ឈ្មោះថាអង្គក្តរនិកាយ ។

ខុទ្ទកនិកាយ ដូចម្តេចខ្លះ? ។ ខុទ្ទកបាវៈ ១ ធម្មបទ ១ ឧទាន ១ ឥតិវុត្តកៈ ១ សុត្តនិបាត ១ វិមានវត្ត ១ លេតវត្ត ១ ថេរគាថា ១ ថេរីគាថា ១ ជាតក ១ មហានិទ្ទេស ១ បដិសម្មិទាមគ្គ ១ អបទាន ១ ពុទ្ធវិសៈ ១ បរិយាបិដក ១ វិនយបិដក ១ អភិធម្មបិដក ១ ។ ក្នុងគន្លុះទាំង ១៧ នេះ (ឈ្មោះថា ខុទ្ទកនិកាយ) មានសូត្រច្រើនពាន់ជាអនេក ។ (ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គទ្រង់ស្វែងរកគុណធំបានសម្តែង ខុទ្ទកនិកាយទី ៥ នេះ ផ្សព្វផ្សាយទៅ មានព្រះសូត្រច្រើនពាន់ជាអនេក ដូច្នោះឯង) ។

ពុទ្ធវចនៈមាន ៩ រាប់តាមអង្គ ដូចម្តេចខ្លះ ? ។ គឺ សុត្តៈ១ គេយ្យៈ១ ឆយ្យាករណៈ១ គាថា ១ ឧទាន ១ ឥតិវុត្តកៈ ១ ជាតក ១ អព្ពតធម្មៈ១ ឆទល្លៈ ១ ។ បណ្តាអង្គទាំង ៩ នោះ ខុកតោវិក្កនិទ្ទេស ខន្ទកៈ បរិវារៈ និង

មង្គលសុត្តរានសុត្តត្រូវដកសុត្តានិ ។ អញ្ញម្បិ សុត្តនាមកំ តថាគតវចនំ,
 សុត្តន្តិ វេទិតព្វំ ។ សព្វំ សគាថកំ គេយ្យន្តិ វេទិតព្វំ ។ វិសេសន-
 សំយុត្តកេ សកលោបិ សគាថកវត្តោ, សកលំ អភិធម្មបិដកំ និគាថកញ្ច
 សុត្តយញ្ច អញ្ញម្បិ អដ្ឋហិ អង្កេហិ អសង្កហិតំ ពុទ្ធវចនំ តំ វេយ្យាករណន្តិ
 វេទិតព្វំ ។ ធម្មបទំ ថេរគាថា ថេរីគាថា សុត្តនិបាតេ, នោ សុត្តនាមិកា
 សុទ្ធិកគាថា, គាថាតិ វេទិតព្វា ។ សោមនស្សញ្ញាណមយិកគាថា
 បដិកសំយុត្តា ទេ អសីតិសុត្តន្តា ឧទានន្តិ វេទិតព្វា ។ វុត្តញ្ញោតំ
 ភគវត្តាតិអាទិនយប្បវត្តា ទសុត្តរសតសុត្តន្តា, ឥតិវុត្តកន្តិ វេទិតព្វា ។
 អបណ្ណកជាតកាទិនិ បញ្ញាសាធិកានិ បញ្ចជាតកសតានិ ជាតកន្តិ
 វេទិតព្វំ ។ ចត្តារោ មេ ភិក្ខុវេ អច្ឆរិយា អភូតធម្មា, អានន្តេតិ-
 អាទិនយប្បវត្តា សព្វេបិ អច្ឆរិយាភូតធម្មបដិសំយុត្តា សុត្តន្តា អភូតធម្មន្តិ
 វេទិតព្វា ។ ចុល្លវេទល្លមហាវេទល្លសម្មាទិដ្ឋិសក្កបញ្ញសង្ខារភាជនិយមហា-
 បុណ្ណមសុត្តន្តាទយោ សព្វេបិ វេទញ្ច តុដ្ឋិញ្ច លទ្ធា (បុច្ឆ) លទ្ធា
 បុច្ឆិតសុត្តន្តា, វេទល្លន្តិ វេទិតព្វា ។ កតមានិ ចតុរាសីតិ ធម្មក្ខន្ធន-
 សហស្សានិ ទុជានានិ, ចតុរាសីតិ ធម្មក្ខន្ធសហស្សានិ សចេ វិត្តានេន
 កថិស្សំ អតិបបញ្ចោ ភវិស្សតិ ។ តស្មា នយវសេន កថិស្សាមិ ។ ឯកំ
 វត្ត ឯកោ ធម្មក្ខន្ធនោ, ឯកំ និទានំ ឯកោ ធម្មក្ខន្ធនោ, ឯកំ បញ្ញា បុច្ឆន្តិ

មង្គលសូត្រ រកនសូត្រ តុវដ្តកសូត្រ ក្នុងសុត្តនិបាត បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា
 សុត្តៈ ។ ម្យ៉ាងទៀត សូត្រដទៃដែលជាពាក្យតថាគត ដែលមានឈ្មោះថា
 សូត្រ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា សុត្តៈ ដែរ ។ ពុទ្ធវចនៈទាំងអស់ដែលមានគាថា
 បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា គេយ្យៈ ។ សគាថាវគ្គទាំងអស់ក្នុងសំយុត្តនិកាយ ដោយ
 វិសេស អភិធម្មបិដកទាំងអស់ សូត្រមិនមានគាថានិងពុទ្ធវចនៈដទៃ មិន
 សង្រ្គោះចូលក្នុងអង្គ ៨ នោះ បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា វេយ្យាករណៈ ។ ធម្មបទ
 ថេរគាថា ថេរីគាថា ក្នុងសុត្តនិបាត និងគាថាសុទ្ធដែលមិនមែនជាសូត្រ
 បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា គាថា ។ សូត្រ ៨២ ដែលប្រកបដោយសោមនស្ស-
 ញាណគាថា បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ឧទាន ។ សូត្រ១១០ មានន័យជាអាទិថា
 វុត្តញ្ញាតំ គប្បីជ្រាបថា ឥតិវុត្តកៈ ។ ជាតក៥៥មានអបណ្ណកជាតកជាដើម
 គប្បីជ្រាបថា ជាតក ។ ព្រះសូត្របដិសំយុត្តដោយអច្ឆរិយាក្វតធមិ សូម្បីទាំង
 អស់ដែលមានន័យជាអាទិថា ចត្តារោ មេ ភិក្ខុវេ អច្ឆរិយា អព្ពតធម្មា
 អានន្ត បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា អព្ពតធម្មៈ ។ បុណ្ណវេទ្ទសូត្រ មហា-
 វេទ្ទសូត្រ សម្មាទិដ្ឋិសូត្រ សក្កបញ្ញាសូត្រ សង្ខារភាជនិយសូត្រ ព្រះសូត្រ
 ដែលមនុស្សជាដើមសួរ ហើយបានសេចក្តីដឹងនិងសេចក្តីត្រេកអរ សូម្បីទាំង
 អស់មានមហាបុណ្ណមសូត្រជាដើម បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា វេទ្ទៈ ។ ពុទ្ធ-
 វចនៈ ៨៤០០០ ធម្មក្ខន្ធន្ន ដែលគេដឹងបានដោយកម្រ ដូចម្តេចខ្លះ? បើខ្ញុំ
 ពណិនាពុទ្ធវចនៈ ៨៤០០០ ធម្មក្ខន្ធន្ន ដោយពិស្តារ នឹងមានការវែងណាស់ ។
 ព្រោះដូច្នោះ ខ្ញុំនឹងពណិនាតែន័យ ។ រឿងមួយ ជាធម្មក្ខន្ធន្ន ១ និទានមួយ

ឯកោ ធម្មកូន្ទោ, ឯកំ បញ្ញាវិសជ្ជនំ ឯកោ ធម្មកូន្ទោ, ចតុរាសីតិ
 ធម្មកូន្ទសហស្សានិ កេន ភាសិតានិ, កត្ត ភាសិតានិ, កទា ភាសិតានិ,
 កមារព្ព ភាសិតានិ, កិមត្ថំ ភាសិតានិ, កេន ធរិតានិ, កេនាភតានិ,
 កិមត្ថំ បរិយាបុណិតព្វានិ ។ តត្រាយំ វិសជ្ជនា, កេន ភាសិតានីតិ ?
 ពុទ្ធានុពុទ្ធិហិ ភាសិតានិ ។ កត្ត ភាសិតានីតិ ? ទេវេសុ ច មាណុស្សេសុ
 ច, ភាសិតានិ ។ កទា ភាសិតានីតិ ? ភគវតោ ធរមានកាលេ ចេវ
 បច្ឆិមកាលេ ច ភាសិតានិ ។ កតមារព្ព ភាសិតានីតិ ? បញ្ចវគ្គិយាទិកេ
 វេនេយ្យពន្ធវេ អារព្ព ភាសិតានីតិ ។ កិមត្ថំ ភាសិតានីតិ ? ។ តិវជ្ជព្ព
 អវជ្ជព្ព ញត្វា វជ្ជំ បហាយ អវជ្ជេ បដិបត្តិត្វា និព្វានបរិយន្តេ ទិដ្ឋ-
 ធម្មិកសម្បរាមិកត្ថេ សម្បាបុណិតុំ ។

កេន ធរិតានីតិ ? ។ អនុពុទ្ធិហិ ចេវ សិស្សានុសិស្សេហិ ច
 ធរិតានិ ។ កេនា ភតានីតិ ? អាចរិយបរម្យវេហិ អារាតានិ ។ កិមត្ថំ
 បរិយាបុណិតព្វានីតិ ? វជ្ជព្ព អវជ្ជព្ព ញត្វា វជ្ជំ បហាយ អវជ្ជេ
 បដិបត្តិត្វា និព្វានបរិយន្តេ ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាមិកត្ថេ, សម្បាបុណិតុំ, យទេវំ
 តាយ និព្វានបរិយន្តេ ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាមិកត្ថេ សាធិកានិ ហោន្តិ ។ តេវ
 តត្ត កេហិ អប្បមត្តេន បរិយាបុណិតព្វានិ ធារតព្វានិ វាចេតព្វានិ
 សជ្ឈាយំ កាតព្វានីតិ ។ (ឥតិ ចុល្លគន្ធវិសេ បិដកត្ថយទីបកោ នាម
 បថមោ បរិច្ឆេទោ) ។

ជាធម្មក្ខន្ធ ១ ស្ករពញាមួយ ជាធម្មក្ខន្ធ ១ វិសដ្ឋនាមួយ ជាធម្មក្ខន្ធ ១
 ពុទ្ធវចនៈ ៨៤០០០ ធម្មក្ខន្ធ អ្នកណាសម្តែង សម្តែងក្នុងទីណា សម្តែងក្នុង
 កាលណា សម្តែងប្រាណ្យអ្នកណា សម្តែងដើម្បីអ្វី អ្នកណាទ្រទ្រង់ទុក អ្នកណា
 នាំមក បុគ្គលរៀនដើម្បីអ្វី ។ ក្នុងប្រស្នានោះ មានវិសដ្ឋនាដូចតទៅនេះ៖
 ត្រង់សំនួរថា អ្នកណាសម្តែង ។ ឆ្លើយថា ព្រះពុទ្ធនិងអនុពុទ្ធទាំងឡាយ
 សម្តែង ។ សម្តែងក្នុងទីណា ។ ក្នុងទេវលោកនិងមនុស្សលោក ។ សម្តែងក្នុង
 កាលណា ។ កាលព្រះមានព្រះភាគគង់ធរមាននៅនិងបច្ចិមកាល ។
 សម្តែងប្រាណ្យអ្នកណា ។ ប្រាណ្យសត្វអ្នកមានដៅពង្សក្តៅដឹកនាំបាន មាន
 បញ្ចវគ្គិយភិក្ខុជាដើម ។ សម្តែងដើម្បីអ្វី ។ ដើម្បីដឹងធម៌មានទោសនិងធម៌
 មិនមានទោស លះបង់ធម៌មានទោស បដិបត្តិធម៌មិនមានទោស ហើយ
 សម្រេចប្រយោជន៍បច្ចុប្បន្ននិងបរលោក មាននិព្វានជាទីបំផុត ។ អ្នកណា
 ទ្រទ្រង់ទុក ។ អនុពុទ្ធនិងសិស្សានុសិស្សទាំងឡាយ ទ្រទ្រង់ទុក ។ អ្នកណានាំ
 មក ។ បរម្យាចារ្យនាំមក ។ គប្បីរៀនដើម្បីអ្វី ។ ដើម្បីដឹងធម៌មានទោស
 និងធម៌មិនមានទោស លះបង់ធម៌មានទោស បដិបត្តិធម៌ មិនមានទោស
 ហើយសម្រេចប្រយោជន៍បច្ចុប្បន្ននិងបរលោក មាននិព្វានជាទីបំផុត ។
 ពុទ្ធវចនៈ៨៤០០០ ធម្មក្ខន្ធ រមែងក្បាំងប្រយោជន៍បច្ចុប្បន្ននិងបរលោក មាន
 និព្វានជាទីបំផុតឱ្យសម្រេច ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។ មែនពិត ជនដែលរៀន
 ទ្រទ្រង់ចាំ បង្រៀន ធ្វើការស្វាធាយក្នុងពុទ្ធវចនៈនោះ មានចំនួនតិចនាក់ ។

(បរិច្ឆេទទី១រៀបរាប់ព្រះត្រៃបិដកក្នុងចុល្លគន្ថវិសចប់តែប៉ុណ្ណោះ) ។

២. គន្ធការកាចរិយបរិច្ឆេទោ

អាចរិយោ បន អត្ថិ ។ បោរណាចរិយា អត្ថិ, អដ្ឋកថាចរិយា អត្ថិ, គន្ធការកាចរិយា អត្ថិ, តិរិធនាមិកាចរិយា ។ កតមេ បោរណាចរិយា ? ។ បឋមសង្គាយនាយំ បញ្ចសតា ខីណាសវា បញ្ចន្នំ និកាយានំ នាមញ្ច អត្ថញ្ច អធិប្បាយញ្ច យទញ្ច ព្យញ្ជនសោធនញ្ច អវសេសំ កិច្ចំ ករិសុ ។ ទុតិយសង្គាយនាយំ សត្តសតា ខីណាសវា តេសំយេវ សទ្ធក្លាទិកំ កិច្ចំ បុន ករិសុ ។ តតិយសង្គាយនាយំ សហស្សមគ្គា ខីណាសវា តេសំយេវ សទ្ធក្លាទិកំ កិច្ចំ បុន ករិសុ ។ ឥច្ឆេរំ ទ្វេសតាធិកា ទ្វេសហស្ស ខីណាសវា មហាកថាយនំ បំបេត្វា អវសេសា បោរណាចរិយា នាម ។ យេ បោរណាចរិយា តេយេវ អដ្ឋកថាចរិយា នាម ។ កតមេ គន្ធការកាចរិយា ? ។ មហាអដ្ឋកថិកាបភេទអនេកាចរិយា គន្ធការកាចរិយា នាម ។ កតមេ តិរិធ� នាមាចរិយា មហាកថាយនោ តិរិធនាមំ ។ កតមេ គន្ធា មហាកថាយនេន កតា ? ។ កថាយនគន្ធា មហានិរុត្តិគន្ធា ចុល្លនិរុត្តិគន្ធា យមកគន្ធា នេត្តិគន្ធា បេដកោបទេសគន្ធាតិ ឥមេ ឆ គន្ធា មហាកថាយនេន កតា ។ កតមេ អនេកាចរិយេន កតា គន្ធា ? ។ មហាបច្ឆិកាចរិយោ មហាបច្ឆិយំ នាម គន្ធនំ អកាសិ ។ មហាកុរុន្តិកា- ចរិយោ កុរុន្តិ នាម គន្ធនំ អកាសិ ។ អញ្ញតរោ អាចរិយោ មហាបច្ឆិយ- គន្ធស្ស អដ្ឋកថំ អកាសិ ។ អញ្ញតរោ អាចរិយោ កុរុន្តិគន្ធស្ស អដ្ឋកថំ

២. បរិច្ឆេទរៀបរាប់អាចារ្យរូបករណ៍គម្ពីរ

បុរៈអាចារ្យមានប៉ុន្មាន ។ អាចារ្យមាន៣ គឺ បាណណាចារ្យ ១ អង្គកថាចារ្យ ១ គន្ថការកាចារ្យ ១ ។ បាណណាចារ្យ តើដូចម្តេច ? ។ ព្រះខីណាស្រព ៥០០ អង្គ ក្នុងបឋមសង្គ្រាយនាបានធ្វើនាម អត្ត អធិប្បាយ និធិកិច្ចជម្រះព្យញ្ជនៈនិកាយទាំង ៥ មិនឱ្យសេសសល់ ។ ក្នុងទុតិយសង្គ្រាយនា (សង្គ្រាយទី ២) ព្រះខីណាស្រព ៧០០ អង្គ បានធ្វើកិច្ចមានអត្តនៃសព្វ ជាដើមរបស់និកាយទាំង ៥ នោះទៀត ។ ក្នុងតតិយសង្គ្រាយនា ព្រះខីណាស្រព ១០០០ អង្គ បានធ្វើកិច្ចមានអត្តនៃសព្វជាដើម របស់និកាយទាំង ៥ នោះទៀត ។ ព្រះខីណាស្រព ២២០០ អង្គដូចពោលមកនេះ រៀបរយតែ ព្រះមហាកថាយនៈចេញ ឈ្មោះថា បាណណាចារ្យ ។ បាណណាចារ្យ ទាំងនោះឯង ឈ្មោះថា អង្គកថាចារ្យ ។ គន្ថការកាចារ្យ ដូចម្តេច ? ។ មហា- អង្គកថាចារ្យច្រើនប្រភេទជាអនេក ឈ្មោះថា គន្ថការកាចារ្យ ។ អាចារ្យណា មានឈ្មោះ ៣ ។ ព្រះមហាកថាយនៈមានឈ្មោះ ៣^១ ។ ព្រះមហា- កថាយនៈបានរចនាគម្ពីរអ្វីខ្លះ? ។ ព្រះមហាកថាយនៈ បានរចនាគម្ពីរ ៦ គឺ គម្ពីរកថាយនៈ^២ មហានិរុត្តិ ១ បុណ្ណនិរុត្តិ ១ យមកៈ ១ នេត្តិ^៣ ១ លដកោបទេស^៤ ១ ។ អនេកាចារ្យ (អាចារ្យច្រើន) បានរចនាគម្ពីរអ្វីខ្លះ? ។ មហាបច្ចូរិកាចារ្យបានរចនាគម្ពីរឈ្មោះ មហាបច្ចូរិយ ។ មហាកុរុទ្ធិកាចារ្យ

១ បាណណាចារ្យ ១ អង្គកថាចារ្យ ១ គន្ថការកាចារ្យ ១ ។ ២ គម្ពីរកថាយនៈព្យាករណ៍ ។ ៣ នេត្តិប្បករណ៍ ៤ លដកោបទេសប្បករណ៍ ។

អកាសិ ។ មហាពុទ្ធហោសា នាមចរិយោ វិសុទ្ធិមគ្គោ, ទីយនិកាយស្ស
សុមង្គលវិលាសនិ នាម អដ្ឋកថា, មជ្ឈិមនិកាយស្ស បបព្ភសូទនី នាម
អដ្ឋកថា, សំយុត្តនិកាយស្ស សារត្ថប្បកាសិនី នាម អដ្ឋកថា, អង្គត្ថរ-
និកាយស្ស មនោរថបូរណី នាម អដ្ឋកថា, បញ្ចវិនយគន្ថានំ សមន្តប្បា-
សាទិកា នាម អដ្ឋកថា, សត្តន្នំ អភិធម្មគន្ថានំ បរមត្ថកថា នាម
អដ្ឋកថា, បាតិមោក្ខសំខាតាយ មាតិកាយ កង្វារិពរណីតិ វិសុទ្ធិ នាម
អដ្ឋកថា, ធម្មបទស្ស អដ្ឋកថា, ជាតកស្ស អដ្ឋកថា, ខុទ្ទកបាថស្ស
អដ្ឋកថា, សុត្តនិបាតស្ស អដ្ឋកថា, អបទានស្ស អដ្ឋកថាតិ ឥមេ តេរស
គន្ថេ អកាសិ ។ ពុទ្ធទត្តោ នាមាចរិយោ វិនយវិនិច្ឆយោ ឧត្តវិនិច្ឆយោ
អភិធម្មវត្ថារោ ពុទ្ធវិសស្ស មធុរត្ថវិលាសិនី នាម អដ្ឋកថាតិ ឥមេ
ចត្តារោ គន្ថេ អកាសិ ។ អានន្តោ នាមាចរិយោ សត្តាភិធម្មគន្ថដ្ឋកថាយ
មូលដីកំ នាម ដីកំ អកាសិ ។ ធម្មបាលាចរិយោ នេត្តិប្បករណដ្ឋកថា,
ឥតិវុត្តកដ្ឋកថា, ឧទានដ្ឋកថា, ចរិយាបិដកដ្ឋកថា, ថេរតាថាដ្ឋកថា,
ថេរីតាថាដ្ឋកថា, វិមានវត្ថុស្ស វិមលវិលាសិនិ នាម អដ្ឋកថា, បេតវត្ថុស្ស
វិមលវិលាសិនិ នាម អដ្ឋកថា, វិសុទ្ធិមគ្គស្ស បរមត្ថមព្វសា នាម
ដីកា, ទីយនិកាយស្ស អដ្ឋកថាទីនំ ចតុន្នំ អដ្ឋកថានំ លីនត្ថប្បកាសនិ
នាម ដីកា, ជាតកដ្ឋកថាយ លីនត្ថប្បកាសនិ នាម ដីកា, នេត្តិប្ប-
ករណដ្ឋកថាយ ដីកា, ពុទ្ធវិសដ្ឋកថាយ បរមត្ថទីបនី នាម ដីកា,
អភិធម្មដ្ឋកថាយ ដីកា លីនត្ថវណ្ណនា នាម អនុដីកាតិ ឥមេ ចុទ្ធសមត្តេ

បានរចនាគម្ពីរឈ្មោះ មហាកុរុទ្ធិ ។ អាចារ្យឯទៀតបានរចនាអង្គកថា
នៃគម្ពីរមហាបច្ឆិរិយ ។ អាចារ្យឯទៀតបានរចនាអង្គកថានៃគម្ពីរកុរុទ្ធិ ។
មហាពុទ្ធជេសាចារ្យបានរចនាគម្ពីរ ១៣ គឺ វិសុទ្ធិមគ្គ ១ អង្គកថាទីយនិកាយ
ឈ្មោះ សុមង្គលវិលាសិនិ ១ អង្គកថាមជ្ឈិមនិកាយ ឈ្មោះ បបព្វសូទនី ១
អង្គកថាសំយុត្តនិកាយ ឈ្មោះ សារត្តប្បកាសិនី ១ អង្គកថាអង្គុត្តនិកាយ
ឈ្មោះ មនោរថបូរណី ១ អង្គកថាបញ្ចវិន័យ ឈ្មោះ សមន្តប្បាសាទិកា ១
អង្គកថាអភិធម្ម ៧ គម្ពីរឈ្មោះ បរមត្ថកថា^១ ១ វិសុទ្ធិអង្គកថានៃមាតិកា
បាតិមោក្ខ ឈ្មោះ កង្វារិតរណី ១ ធម្មបទដ្ឋកថា ១ ជាតកដ្ឋកថា ១
ខុទ្ទកបាដ្ឋកថា ១ សុត្តនិបាតដ្ឋកថា ១ អបទានដ្ឋកថា ១ ។ ពុទ្ធសាសនា
បានរចនាគម្ពីរ ៤ គឺ វិនយវិនិច្ឆ័យ ១ ខុត្តវិនិច្ឆ័យ ១ អភិធម្មវត្តារ ១
អង្គកថាពុទ្ធវិស ឈ្មោះ មធុរត្តវិលាសិនិ ១ ។ អានន្ទាចារ្យបានរចនា
ដីកានៃអង្គកថាអភិធម្ម ៧ គម្ពីរឈ្មោះ មូលដីកា ។ ធម្មបាលាចារ្យបាន
រចនាគម្ពីរ ១៤ គឺ នេត្តិប្បករណដ្ឋកថា ១ ឥតិវុត្តកដ្ឋកថា ១ ខុទានដ្ឋកថា
ចរិយាបិដកដ្ឋកថា ១ ថេរគាថាដ្ឋកថា ១ ថេរិគាថាដ្ឋកថា ១ អង្គកថា
វិមានវត្ត ឈ្មោះ វិមលវិលាសិនិ^២ ១ អង្គកថា បេតវត្តឈ្មោះ វិមល-
វិលាសិនិ^៣ ១ ដីកាវិសុទ្ធិមគ្គ ឈ្មោះ បរមត្តមព្វសា ១ ដីកានៃអង្គកថា ទាំង
៤ មានអង្គកថា ទីយនិកាយជាដើមឈ្មោះ លីនត្តប្បកាសិនិដីកា ១
ជាតកដ្ឋកថា ឈ្មោះ លីនត្តប្បកាសិនិ ១ ដីកានៃនេត្តិប្បករណដ្ឋកថា ១

១ ច្បាប់ខ្លះថា ឈ្មោះ បរមត្តទីបនី ។ ២-៣ ច្បាប់ខ្លះថា ឈ្មោះ បរមត្តទីបនី ដែរ ។

គន្ថេ អកាសិ ។ ទ្វេ បុព្វាចរិយានាមា ចរិយានិរុត្តិមញ្ចូសំ នាម
 ចុល្លនិរុត្តិ ដីកញ្ច មហានិរុត្តិសង្ខេបញ្ច អកំសុ ។ មហារំជិរពុទ្ធិនាមា-
 ចរិយោ វិនយគណ្ឌិនាម បករណំ អកាសិ ។ ទីបង្ករសង្ខារតោ វិមលពុទ្ធិ-
 នាមាចរិយោ មុខមត្តទីបនី នាមកំ ន្យាសប្បករណំ អកាសិ ។ ចុល្លរំជិរ-
 ពុទ្ធិនាមាចរិយោ អត្តព្យាខ្យានំ នាម បករណំ អកាសិ ។ ទីបង្ករោ
 នាមាចរិយោ រូបសិទ្ធិបករណំ រូបសិទ្ធិដីកំ សម្បបញ្ច សុត្តពោតិ តិរិធំ
 បករណំ អកាសិ ។ អានន្ទាចរិយស្ស ជេដ្ឋសិស្សោ ធម្មបាលោ
 នាមាចរិយោ សច្ចសង្ខេបំ នាម បករណំ អកាសិ ។ កស្សបោ
 នាមាចរិយោ មោហវិច្ឆេទនី វិមតិច្ឆេទនី ទសពុទ្ធរំសោ អនាគតរំសោតិ
 ចតុរិធំ បករណំ អកាសិ ។ មហានាមោ នាមាចរិយោ សទ្ធម្មប្បកាសនី
 នាម បដិសម្ពិទាមគ្គស្ស អដ្ឋកចំ អកាសិ ។ ទីបរំសោ ថូបរំសោ ពោធិ-
 រំសោ ចូឡរំសោ មហារំសោ បដិសម្ពិទាមគ្គដ្ឋកថា គណ្ឌិ ចេតិ ឥមេ ឆ
 គន្ថា មហានាមាចរិយេន វិសុំ វិសុំ កតា ។ នរោ មហានាមោ នាមាចរិយោ
 នរំ មហារំសំ នាម បករណំ អកាសិ ។ ឧបសេនោ នាមាចរិយោ
 សទ្ធម្មប្បជ្ជោតិកំ នាម មហានិទ្ទេសស្ស អដ្ឋកចំ អកាសិ ។ មោគ្គល្លានោ
 នាមាចរិយោ មោគ្គល្លានព្យាករណំ នាម បករណំ អកាសិ ។
 សង្ឃរក្ខិតោ នាមាចរិយោ សុពោធាលង្ការំ នាម បករណំ អកាសិ ។
 រុត្តោទយការោ នាមាចរិយោ រុត្តោទយំ នាម បករណំ អកាសិ ។
 ធម្មសិរិ នាមាចរិយោ ខុទ្ទកសិក្ខំ នាម បករណំ អកាសិ ។ បុរាណ-
 ខុទ្ទសិក្ខាយ ដីកា មូលសិក្ខាយ ចេតិ ឥមេ ទ្វេ គន្ថា ទ្វេហាចរិយេហិ
 វិសុំ វិសុំ កតា ។ អនុរុទ្ធោ នាមាចរិយោ បរមគ្មរិនិច្ឆយំ នាមរូបបរិច្ឆេទំ

ដីកាពុទ្ធវំសដ្ឋកថា ឈ្មោះ បរមត្ថទីបនី ១ អនុដីកានៃអភិធម្មដ្ឋកថាដីកា
ឈ្មោះលីនត្តវណ្ណនា ១ ។

បុព្វាចារ្យ២រូប បានរចនាចុល្លនិរុត្តិដីកា ឈ្មោះ ចរិយានិរុត្តិមព្ពូសា១
មហានិរុត្តិសង្ខេប ១ ។ មហាវិជ្ជាពុទ្ធាចារ្យ បានរចនាបករណ៍ឈ្មោះ
វិនយគណ្ឌិ^១ ។ វិមលពុទ្ធាចារ្យ ហៅ ទីបង្កំរ បានរចនាន្យាសប្បករណ៍
ឈ្មោះ មុខមត្តទីបនី ។ ចុល្លវិជ្ជាពុទ្ធាចារ្យ បានរចនាអត្ថព្យាខ្យានប្បករណ៍ ។
អាចារ្យទីបង្កំរបានរចនាបករណ៍ ៣ គឺ រូបសិទ្ធិបករណ៍ ១ រូបសិទ្ធិដីកា ១
សម្បបព្ភសូត្រ ១ ។ ធម្មបាលាចារ្យជាសិស្សច្បងនៃអានន្ទាចារ្យបានរចនា
សច្ចសង្ខេបបករណ៍ ។ កស្សបាចារ្យបានរចនាបករណ៍ ៤ គឺ មោហាវិច្ឆេទនី១
វិមតិច្ឆេទនី ១ ទសពុទ្ធវំស ១ អនាគតវំស ១ ។ មហានាមាចារ្យបានរចនា
អដ្ឋកថាបដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ ឈ្មោះ សទ្ធម្មប្បកាសិនី ។ មហានាមាចារ្យបាន
រចនាគម្ពីរ ៦ ផ្សេងទៀតគឺ ទីបវំស ១ ថូបវំស ១ ពោធិវំស ១ ចូឡវំស ១
មហាវំស ១ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គដ្ឋកថាគណ្ឌិ ១ ។ មហានាមាចារ្យថ្មី បានរចនា
នវមហាវំសប្បករណ៍ ។ ឧបសេនាចារ្យបានរចនាអដ្ឋកថា មហានិទ្ទេស
ឈ្មោះ សទ្ធម្មប្បជ្ជោតិកា ។ មោគ្គល្លានាចារ្យ បានរចនាមោគ្គល្លាន-
ព្យាករណបករណ៍ ។ សង្ឃរក្ខិតាចារ្យបានរចនា សុពោធាលង្ការប្បករណ៍ ។
វុត្តោទយការាចារ្យបានរចនាវុត្តោទយបករណ៍ ។ ធម្មសិរាចារ្យបានរចនាខុទ្ទ-

១ គម្ពីរនេះតែងហៅឈ្មោះថា វិជ្ជាពុទ្ធវិជ្ជា ។

អភិធម្មត្ថសង្កហំ ចេតិ តិរិធំ បករណំ អកាសិ ។ ខេមោ នាមាថរិយោ
 ខេមំ នាម បករណំ អកាសិ ។ សារិបុត្តោ នាមាថរិយោ វិនយដ្ឋកថាយ
 សារត្ថទិបនី នាម ដីកំ វិនយសង្កហប្បករណំ វិនយសង្កហដីកំ
 អង្កត្តរដ្ឋកថាយ សារត្ថមញ្ញូសំ នាម នរំ ដីកំ បញ្ជិកា ដីកញ្ជោតិ
 ឥមេ បញ្ច គន្ថេ អកាសិ ។ ពុទ្ធនាគោ នាមាថរិយោ វិនយត្ថមញ្ញូសំ
 នាម កង្វារិតរណីយា ដីកំ អកាសិ ។ នវោ មោគ្គល្លានោ នាមាថរិយោ
 អភិធានប្បទិបិកំ នាម បករណំ អកាសិ ។ វាចិស្សរោ នាមាថរិយោ
 មហាសាមិ នាម សុពោធាលង្ការស្ស ដីកា រុត្តោទយវិវណំ សុមង្គ-
 លប្បសាទនិ នាម ខុទ្ទសិក្ខាយ ដីកា សម្មន្ធចិន្តា សម្មន្ធចិន្តាយ ដីកា
 ពាលាវតារោ មោគ្គល្លានព្យាករណស្ស បញ្ជិកាយ ដីកា យោគវិនិច្ឆយោ
 វិនយវិនិច្ឆយស្ស ដីកា ឧត្តវិនិច្ឆយស្ស ដីកា នាមរូបបរិច្ឆេទស្ស វិភាគោ
 សទ្ធក្ខស្ស បទ្ធិបរិភារនំ ខេមស្ស បករណស្ស ដីកា សីមាលង្ការោ យ
 ដីកា រូបវិភាគោ បច្ចយសង្កហោ សច្ចសង្ខេបស្ស ដីកា ចេតិ ឥមេ
 អដ្ឋារស គន្ថេ អកាសិ ។ សុមង្គលោ នាមាថរិយោ អភិធម្មាវតារស្ស
 ដីកញ្ជា អភិធម្មត្ថសង្កហស្ស ដីកញ្ជា ទុរិធំ បករណំ អកាសិ ។
 ពុទ្ធិយោ នាមាថរិយោ សារត្ថសង្កហំ នាម បករណំ អកាសិ ។
 ធម្មកិក្ខិ នាមាថរិយោ ទន្តធាតុប្បករណំ អកាសិ ។ មេធាង្ករោ
 នាមាថរិយោ ជិនចរិតំ នាម បករណំ អកាសិ ។ ពុទ្ធកិរោ
 នាមាថរិយោ ជិនលង្ការញ្ច ជិនលង្ការស្ស ដីកញ្ជាតិ ទុរិធំ បករណំ
 អកាសិ ។ ឧបតិស្សោ នាមាថរិយោ អនាគតវិសស្ស អដ្ឋកថំ អកាសិ ។
 កង្វារិតរណីយា លីនត្ថប្បកាសិនិ និសន្ថេហោ ធម្មានុសារណិ

សិក្ខាបករណ៍ ។ អាចារ្យ ២ រូបបានរចនាគម្ពីរ ២ ដោយផ្អែកគឺ បុរាណ-
 ខុទ្ទសិក្ខាដីកា ១ មូលសិក្ខាដីកា ១ ។ អនុរុទ្ធាចារ្យបានរចនាបករណ៍ ៣ គឺ
 បរមត្ថវិនិច្ឆ័យ ១ នាមរូបបរិច្ឆេទ ១ អភិធម្មត្ថសង្គហៈ ១ ។ ខេមាចារ្យ
 បានរចនាខេមបករណ៍ ។ សារិបុត្តាចារ្យបានរចនាគម្ពីរ ៥ គឺ ដីកានៃ
 វិនយដ្ឋកថា ឈ្មោះ សារត្ថទីបនី ១ វិនយសង្គហបករណ៍ ១ វិនយ-
 សង្គហដីកា ១ នវដីកានៃអង្គុត្តរដ្ឋកថា ឈ្មោះ សារត្ថមញ្ញូសា ១ បព្វិកា-
 ដីកា ១ ។ ពុទ្ធនាគាចារ្យបានរចនាដីកាកង្វារិតរណី ឈ្មោះវិនយត្ថមញ្ញូសា ។
 នវមោគ្គល្លានាចារ្យបានរចនាអភិធានប្បទីបិកាបករណ៍ ។ វាចិស្សរាចារ្យបាន
 រចនាគម្ពីរ១៨គឺ សុពោធាលង្ការដីកា ឈ្មោះ មហាសាមិ ១ វុត្តាទយវិវរណៈ ១
 ខុទ្ទសិក្ខាដីកា ឈ្មោះ សុមង្គលប្បសាទនិ ១ សម្មន្ទចិន្តា ១ សម្មន្ទចិន្តាដីកា ១
 ពាលាវតារ ១ បព្វិកាដីកានៃគម្ពីរមោគ្គល្លានព្យាករណ៍ ១ យោគវិនិច្ឆ័យ ១
 វិនយវិនិច្ឆ័យដីកា ១ ខុត្តវិនិច្ឆ័យដីកា ១ នាមរូបបរិច្ឆេទវិភាគ ១ សទ្ធក្ត-
 បទ្ធរូបវិភាវនៈ ១ ខេមបករណ៍ដីកា ១ សីមាលង្ការៈ ១ មូលសិក្ខាដីកា ១
 រូបវិភាគ ១ បច្ចយសង្គហៈ ១ សច្ចសង្ខេបដីកា ១ ។ សុមង្គលាចារ្យ
 បានរចនាបករណ៍ ២ គឺ អភិធម្មាវតារដីកា ១ អភិធម្មត្ថសង្គហដីកា ១ ។
 ពុទ្ធបិយាចារ្យបានរចនា សារត្ថសង្គហបករណ៍ ។ ធម្មកិត្តាចារ្យបានរចនា
 ទន្តធាតុប្បករណ៍ ។ មេធាង្គរាចារ្យបានរចនាជិនបរិតបករណ៍ ។ ពុទ្ធភិក្ខុតាចារ្យ
 បានរចនាបករណ៍ ២ គឺ ជិនលង្ការៈ ១ ជិនលង្ការដីកា ១ ។ ឧបតិស្សាចារ្យ

ញេយ្យាសន្តតិ ញេយ្យាសន្តតិយា ដីកា សុមតាទាវតារោ លោកប្បញ្ញត្តិ-
 ប្បករណំ តថាគតុប្បត្តិបករណំ នលាដធាតុវណ្ណនា សិហឡវត្ថុ
 ធម្មទីបកោ បដិបត្តិសង្គហោ វិសុទ្ធិមគ្គណ្ឌិ អភិធម្មគណ្ឌិ នេត្តិប្បករណ-
 គណ្ឌិ វិសុទ្ធិមគ្គត្រឡនវដីកា សោតព្វមាលិនី បសាទជននី ឱកាស-
 លោកោ សុពោធាលង្ការស្ស នវ ដីកា ចេតិ ឥមេ វិសតិ គន្ថា
 វិសតាចរិយេហិ វិសុំ វិសុំ កតា ។ សទ្ធម្មសិរិ នាមាចរិយោ
 សទ្ធក្ខភេទចិន្តា នាម បករណំ អកាសិ ។ ទេវោ នាមាចរិយោ សុមន-
 ក្ខដវណ្ណនំ នាម បករណំ អកាសិ ។ ចុល្លពុទ្ធហោសោ នាមាចរិយោ
 សោតត្ថកិនិទានំ នាម បករណំ អកាសិ ។ វដ្ឋបាលោ នាមាចរិយោ
 មធុរសង្ហាហណីកិត្តិ នាម បករណំ អកាសិ ។ សុភ្លតចន្ថោ នាមាចរិយោ
 លិង្គត្ថវិវណប្បករណំ អកាសិ ។ អគ្គវិសោ នាមាចរិយោ សទ្ធនីតិ
 បករណំ នាម អកាសិ ។ វជិរពុទ្ធិ នាមាចរិយោ មហាដីកំ នាម
 ន្យាសបករណដីកំ អកាសិ ។ គុណសាគរោ នាមាចរិយោ មុខមត្តសារំ
 មុខមត្តសារស្ស ដីកញ្ច ទុរិធំ បករណំ អកាសិ ។ អភយោ នាមាចរិយោ
 សទ្ធក្ខភេទចិន្តាយ មហាដីកំ អកាសិ ។ ញាណសាគរោ នាមាចរិយោ
 លិង្គត្ថវិវណប្បកាសនំ នាម បករណំ អកាសិ ។ អញ្ញតរោ អាចរិយោ
 គុឡត្ថដីកញ្ច ពាលប្បពោធនញ្ច ទុរិធំ បករណំ អកាសិ ។ អញ្ញតរោ
 អាចរិយោ សទ្ធក្ខភេទចិន្តាយ មជ្ឈិមដីកំ អកាសិ ។ ឧត្តមោ
 នាមាចរិយោ ពាលាវតារដីកញ្ច លិង្គត្ថវិវណដីកញ្ច ទុរិធំ បករណំ
 អកាសិ ។ អញ្ញតរោ អាចរិយោ សទ្ធក្ខភេទចិន្តាយ នវដីកំ អកាសិ ។
 ឯកោ អមច្ឆោ អភិធានប្បទីបកាយ ដីកញ្ច គណ្ឌិបករណស្ស ទណ្ឌិប្បករណស្ស

បានរចនា អង្កកថាអនាគតវិស ។ អាចារ្យ២០រូបបានរចនាកម្ពីរ២០ផ្សេងៗគ្នាគឺ
 លីនត្ថប្បកាសិនិទៃកង្ខារិករណី^១ ១ និសន្ទេហ ១ ធម្មានុសារណី ព្រាយ្យា-
 សន្តតិ ១ ព្រាយ្យាសន្តតិដីកា ១ សុមតាទាវតារ ១ លោកប្បញ្ញត្តិបករណ៍
 តថាគត្ថប្បត្តិបករណ៍ ១ នលាដធាតុវណ្ណនា ១ សីហឡវត្ថុ ១ ធម្មទីបកៈ១
 បដិបត្តិសង្គហៈ ១ វិសុទ្ធិមគ្គគណ្ឌិ ១ អភិធម្មគណ្ឌិ១ នេត្តិប្បករណគណ្ឌិ ១
 វិសុទ្ធិមគ្គប្បឡនវដីកា ១ សោតព្យមាលិនី ១ បសាទជននី ១ ឱកស្សលោក ១
 សុពោធាលង្គារនវដីកា ។ សទ្ធម្មសិរាចារ្យបានរចនា សទ្ធក្កភេទចិន្តប្បករណ៍ ។
 ទេវាចារ្យបានរចនា សុមនកូដវណ្ណនាបករណ៍ ។ បុណ្ណពុទ្ធហោសាចារ្យ បាន
 រចនាសោតត្ថកិទិនិទានបករណ៍ ។ រដ្ឋបាលាចារ្យបានរចនាមធុរសង្គហណីកិក្ខិ-
 បករណ៍ ។ សុភូតចន្ទាចារ្យបានរចនា លិង្គត្ថវិវរណបករណ៍ ។ អគ្គវិសាចារ្យ
 បានរចនា សទ្ធនីតិបករណ៍ ។ វជិរពុទ្ធាចារ្យបានរចនាន្យាសបករណដីកា
 ឈ្មោះ មហាដីកា ។ គុណាសាគរាចារ្យបានរចនាបករណ៍គឺ មុខមគ្គសារៈ ១
 មុខមគ្គសារដីកា ១ ។ អភយាចារ្យបានរចនាមហាដីកានៃសទ្ធក្កភេទចិន្តា ។
 ញាណសាគរាចារ្យបានរចនា លិង្គត្ថវិវរណប្បកាសនបករណ៍ ។ អាចារ្យឯទៀត
 បានរចនាបករណ៍ ២ គឺ គុទ្ធក្កដីកា ១ ពាលប្បពោធនៈ ១ ។ អាចារ្យឯទៀត
 បានរចនា មជ្ឈិមដីកានៃសទ្ធក្កភេទចិន្តា ។ ឧត្តមាចារ្យបានរចនាបករណ៍២គឺ
 ពាលាវតារដីកា ១ លិង្គត្ថវិវរណដីកា ១ ។ អាចារ្យឯទៀត បានរចនានវដីកា

១ តែងផ្តាច់ហោត្ថម្ភិរនេះថា កង្ខារិករណីបុរាណដីកា ។

មាតធក្ខតំ ដីកញ្ច កោលទ្ធជនស្ស សកដភាសាយ កតដីកញ្ច តិរិធំ
 បករណំ អកាសិ ។ ធម្មសេនាបតិ នាមាថរិយោ ការិកំ, ឯតិមាសបិ-
 ទិបនី, មនោហារញ្ច តិរិធំ បករណំ អកាសិ ។ អញ្ញតរោ អាថរិយោ
 ការិកាយ ដីកំ អកាសិ ។ អញ្ញតរោ អាថរិយោ ឯតិមាសបិទិបិកាយ ដីកំ
 អកាសិ ។

អញ្ញតរោ អាថរិយោ សទ្ធពិនុ នាម បករណំ អកាសិ ។ សទ្ធម្មគុរុ
 នាមាថរិយោ សទ្ធុវុត្តិប្បកាសកំ នាម បករណំ អកាសិ ។ សារិបុត្តោ
 នាមាថរិយោ សទ្ធុវុត្តិប្បកាសកស្ស ដីកំ អកាសិ ។ អញ្ញតរោ អាថរិយោ
 កច្ចាយនសារំ នាម បករណំ កច្ចាយនសារស្ស ដីកញ្ច ទុរិធំ បករណំ
 អកាសិ ។ នរោ មេធក្ខរោ នាមាថរិយោ លោកទិបកសារំ នាម បករណំ
 អកាសិ ។ អគ្គបណ្ឌិតោ នាមាថរិយោ លោកុប្បត្តិ នាម បករណំ
 អកាសិ ។ ចិររោ នាមាថរិយោ ជង្សទាសកស្ស ដីកំ អកាសិ ។ មាតិក-
 ត្ថទិបនី អភិធម្មត្ថសង្កហវណ្ណនា សីមាលង្ការស្ស ដីកា វិនយសមុដ្ឋាន-
 ទិបនី ដីកា គណ្ឌិសារោ បដ្ឋានគណនា នយោ សុត្តនិទ្ទេសោ បាតិ-
 មោក្ខោ ចេតិ ឥមេ អដ្ឋ គន្ថេ សទ្ធម្មជោតិបាលាថរិយោ អកាសិ ។
 វិមលពុទ្ធិ នាមាថរិយោ អភិធម្មបន្ទរសដ្ឋានំ នាម បករណំ អកាសិ ។
 នរោ វិមលពុទ្ធិ នាមាថរិយោ សទ្ធសារត្ថជាលិនី សទ្ធសារត្ថជាលិនិយា
 ដីកា វុត្តោទយដីកា បរមត្ថមព្វាសា នាម អភិធម្មសង្កហដីកាយ
 អនុដីកា ទសគណ្ឌិវណ្ណនា មាតធក្ខតាវិទត្តមុខមណ្ឌនដីកា ចេតិ ឥមេ ធន
 គន្ថេ អកាសិ ។ អញ្ញតរោ អាថរិយោ បញ្ចប្បករណដីកាយ នវានុដីកំ

នៃសទ្ធក្ខេពទចិន្តា ។ អាមាត្យម្នាក់បានរចនាបករណ៍៣គឺ អភិធានប្បទីបិកា-
ដីកា ១ គណ្ឌិបករណទណ្ឌិបករណមាគធក្ខេពដីកា ១ កោលទ្ធវជនសកដ-
ភាសាគតដីកា ១ ។ ធម្មសេនាបតាចារ្យបានរចនាបករណ៍ ៣ គឺ ការិកៈ ១
ឯតិមាសបិទីបនី ១ មនោហារៈ ១ ។ អាចារ្យឯទៀតបានរចនាការិកាដីកា ។
អាចារ្យឯទៀតបានរចនា ឯតិមាសបិទីបនីដីកា ។

អាចារ្យឯទៀតបានរចនា សទ្ធពិន្ទុបករណ៍ ។ សទ្ធម្មគុក្កាចារ្យបានរចនា
សទ្ធត្រិប្បកាសកប្បករណ៍ ។ សារិបុត្តាចារ្យ បានរចនាសទ្ធត្រិប្បកាសកដីកា ។
អាចារ្យឯទៀតបានរចនាបករណ៍ ២ គឺ កច្ចាយនសារប្បករណ៍ ១
កច្ចាយនសារដីកា ។ នវមេធស្ត្រាចារ្យបានរចនា លោកទីបកសារបករណ៍ ។
អគ្គបណ្ឌិតាចារ្យបានរចនា លោកុប្បត្តិបករណ៍ ។ បីវរាចារ្យបានរចនា
ជង្សទាសកដីកា ។ សទ្ធម្មដោតិបាលាចារ្យបានរចនាគម្ពីរ៨គឺ មាតិកត្ថទីបនី១
អភិធម្មត្ថសង្កហវណ្ណនា ១ សីមាលង្ការដីកា ១ វិទយសមុដ្ឋានទីបនីដីកា ១
គណ្ឌិសារៈ ១ បដ្ឋានគណនានយៈ ១ សុត្តនិទ្ទេស ១ បាតិមោក្ខ ១ ។
វិមលពុទ្ធាចារ្យបានរចនា អភិធម្មបន្ទរសដ្ឋានបករណ៍ ។ នវិមលពុទ្ធាចារ្យ
បានរចនាគម្ពីរ ៦ គឺ សទ្ធសារត្ថជាលិនី ១ សទ្ធសារត្ថជាលិនីដីកា ១
វុត្តោទយដីកា ១ បរមត្ថមញ្ញសានុដីកានៃអភិធម្មត្ថសង្កហដីកា ១ ទេស-
គណ្ឌិវណ្ណនា ១ មាគធក្ខេពវិទ្ធកម្មុមណ្ឌនដីកា ១ ។ អាចារ្យឯទៀត
បានរចនារវានុដីកានៃបញ្ចប្បករណដីកា ។ អរិយវិសាចារ្យបានរចនា មណិ-

អកាសិ ។ អរិយវិសោ នាមាចរិយោ អភិធម្មត្ថសង្គហដីកាយ (បរមត្ថ)
 មណិសារមញ្ជ្ជសំ នាម នវានុដីកំ អកាសិ ។ អភិធម្មត្ថសង្គហស្ស ដីកា
 បេដកោបទេសស្ស ដីកា ចតុភាណវារស្ស អដ្ឋកថា មហាសារប្បកាសនី
 មហាទីបនី សារត្ថទីបនីគតិប្បករណំ ហត្ថសារោ ភុម្មសង្គហោ
 ភុម្មនិទ្ទេសោ ទសវត្ថុកាយវិរតិដីកា ជោតនានិរុត្តិ វិភត្តិកថា កច្ចាយ-
 នវិវណា សទ្ធម្មមាលិនី បញ្ចគតិវណ្ណនា ពាលចិត្តបពោធនំ ធម្មចក្ក-
 សុត្តស្ស នវដ្ឋកថា ទន្ធជាតុប្បករណស្ស ដីកា ចេតិ ឥមេ វិសតិ គន្ធា
 នានាចរិយេហិ កតា ។ អញ្ញានិ បន បករណានិ អត្ថិ ? ។

កតមានិ សទ្ធម្មោ បាយនោ, ពាលប្បពោធនបករណស្ស ដីកា
 ច ជិនាលង្ការប្បករណស្ស នវដីកា ច លិង្គត្ថវិវណំ លិង្គវិនិច្ឆយោ
 បាតិមោក្ខវិវណំ បរមត្ថកថាវិវណំ សមន្តប្បាសាទិការិវណំ ចតុ-
 ភាណវារដ្ឋកថាវិវណំ អភិធម្មត្ថសង្គហវិវណំ សច្ចសង្ខេបវិវណំ
 សទ្ធក្ខេវេទចិន្តាវិវណំ សទ្ធុត្ថិវិវណំ កច្ចាយនសារិវណំ អភិធម្មត្ថ-
 សង្គហស្ស ដីកា វិវណំ មហារវស្សន្តរជាតកស្ស វិវណំ សក្កាភិមតំ
 មហារវស្សន្តរជាតកស្ស នវដ្ឋកថា បឋមសម្តោធិ លោកនេត្តិ ច
 ពុទ្ធមោសាចរិយនិទានំ មិលិន្ទប្បញ្ញាវណ្ណនា ចតុរារក្ខា, ចតុរក្ខាយ
 អដ្ឋកថា សទ្ធុត្ថិប្បករណស្ស នវដីកា ឥច្ឆេវំ បញ្ចវិសតិ បមាណានិ
 បករណានិ លង្កោទីបាទិសុដ្ឋានេសុ បណ្ឌិតេហិ កតានិ អហេសុំ
 សម្មុទ្ទេតាថា ច នរទេវំ នាម តាថា ច ទាតវេ ចិរត្តិ តាថា ច វិសតិ

សារមញ្ជាសានវានុដីកានៃអភិធម្មត្ថសង្គហដីកា ។ អាចារ្យឯទៀត។ បានរចនា
 គម្ពីរ ២០ គឺ អភិធម្មត្ថសង្គហដីកា ១ បេដកោបទេសដីកា ១
 ចតុកាណវារដ្ឋកថា ១ មហាសារប្បកាសិនី ១ មហាទីបនី ១ សារត្ត-
 ទីបនីគតិប្បករណី ១ ហត្ថសារៈ ១ ភុម្មសង្គហៈ ១ ភុម្មនិទ្ទេស ១
 ទេសវត្ថុកាយវិភិដីកា ១ ជោតនានិរុត្តិ ១ វិភត្តិកថា ១ កច្ចាយនិវរណ ១
 សទ្ធម្មមាលិនី ១ បញ្ចកតិវណ្ណនា ១ ពាលចិត្តបពោធនៈ ១ ធម្មចក្កសុត្ត-
 នវដ្ឋកថា ១ ទន្ធជាតុប្បករណដីកា ១ ។

តើបករណ៍ទាំងឡាយដទៃមានគម្ពីរអ្វីខ្លះ? ។ សទ្ធម្មបាយនៈ១ ពាលប្ប-
 ពោធនបករណដីកា ១ ជិនាលង្ការប្បករណនវដីកា ១ លិង្គិវរណៈ ១
 លិង្គិវិនិច្ឆ័យ ១ បាតិមោក្ខវិវរណៈ ១ បរមត្ថកថាវិវរណៈ១ សមន្តប្បាសាទិកា-
 វិវរណៈ ១ ចតុកាណវារដ្ឋកថាវិវរណៈ ១ អភិធម្មត្ថសង្គហវិវរណៈ ១ សច្ច-
 សង្ខេបវិវរណៈ ១ សទ្ធត្ថកេទចិន្តាវិវរណៈ ១ សទ្ធត្ថវិវរណៈ១ កច្ចាយន-
 សារវិវរណៈ ១ អភិធម្មត្ថសង្គហដីកាវិវរណៈ ១ មហាវេស្សន្តរជាតកវិវរណៈ១
 សក្កភិមតៈ ១ មហាវេស្សន្តរជាតកនវដ្ឋកថា ១ បឋមសម្តោធិ ១
 លោកនេត្តិ ១ ពុទ្ធសោសាចរិយនិទាន ១ មិលិន្ទប្បញ្ញវណ្ណនា ១ ចតុរាត្រា ១
 ចតុរាត្រាដ្ឋកថា ១ សទ្ធត្ថិប្បករណនវដីកា ១ រួមបករណ៍ទាំង ២៥ នេះ
 បណ្ឌិតទាំងឡាយបានរចនាក្នុងលង្កាទ្វីបជាដើម បណ្ឌិតបានរចនាគាថាទាំង
 ឡាយមាន ពុទ្ធប្បណាមគាថាជាដើមក្នុងលង្កាទ្វីបគឺ សម្មទ្ធគាថា ១ នរ-

ឱវាទតាថា ច ទានសត្តិរិ សីលសត្តិរិ សប្បាទានវណ្ណនា អនន្តពុទ្ធវន្តនតាថា
 ច អដ្ឋវិសតិ ពុទ្ធវន្តនតាថា ច អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នវន្តនតាថា ច
 អសីតិមហាសាវកវន្តនតាថា ច នវហារគុណវណ្ណនា ចាតិ ឥមេ
 ពុទ្ធបណាមតាថាទិកា តាថាយោ បណ្ឌិតេហិ លង្កាទីបាទិសុដ្ឋានេសុ កតា
 អហេសុំ (ឥតិ ចុល្លគន្ធរំសេ គន្ធការកាចរិយទិបកោ នាម ទុតិយោ
 បិច្ឆេទោ) ។

៣.អាចរិយានំ សព្វាតដ្ឋានប្បបិច្ឆេទោ

អាចរិយេសុ ច អត្ថិ ជម្ពុទិបិកាចរិយា អត្ថិ, លង្កាទិបិកាចរិយា ។
 កតមេ ជម្ពុទិបិកាចរិយា ? ។ កតមេ លង្កាទិបិកាចរិយា ? ។
 មហាកថាយនោ ជម្ពុទិបិកាចរិយោ សោ ហិ អវន្តិរដ្ឋេ ឧជ្ជេនី នតវេ
 ចន្ទប្បជ្ជោតស្ស នាម រញ្ជោ បុរោហិតោ ហុត្វា កាមានំ អាទិនំ ទិស្វា,
 យរាវាសំ បហាយ សត្តសាសនេ បព្វជ្ជិត្វា ហេដ្ឋា វុត្តប្បកាវេ គន្ធ
 អកាសិ ។ មហាអដ្ឋកថាចរិយោ ជម្ពុទិបិកោ ។ មហាបច្ឆិកាចរិយោ,
 មហាកុរុទ្ធិកាចរិយោ, អញ្ញតរោ អាចរិយា ទ្វេតិ ឥមេ ច ភូវាចរិយា
 លង្កាទិបិកាចរិយា នាម ។ តេ កិវ ពុទ្ធហោសាចរិយស្ស បូរេ ភូតាចរិយេ
 កាលេ អហេសុំ ។ មហាពុទ្ធហោសាចរិយោ ជម្ពុទិបិកោ ។ សោ កិវ
 មគធវដ្ឋេ យោសកតាមេ រញ្ជោ បុរោហិតស្ស កេសិ នាម ព្រាហ្មណស្ស
 បុត្តោ, សត្តសាសនេ បព្វជ្ជិត្វា លង្កាទិបំ គតោ ហេដ្ឋា វុត្តប្បកាវេ គន្ធ
 អកាសិ ។

ទេវតាថា ១ ទាតវប័រភ្នំកាថា ១ វិសតិឱវាទេវតាថា ១ ទានសត្តិ ១ សីលសត្តិ ១ សប្បទានវណ្ណនា ១ អនន្តពុទ្ធវន្តនកាថា ១ អដ្ឋវិសតិពុទ្ធវន្តនកាថា ១ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នវន្តនកាថា ១ អសីតិមហាសាវកវន្តនកាថា ១ នវហារ- គុណវណ្ណនា ១ ។

(បរិច្ឆេទទី២រៀបរាប់អាចារ្យអ្នករចនាគម្ពីរក្នុងចល្លគន្ថវិសចប់តែប៉ុណ្ណោះ) ។

៣. បរិច្ឆេទរៀបរាប់ទីកំណើតរបស់អាចារ្យ

បណ្តាអាចារ្យទាំងនោះ អាចារ្យក្នុងជម្ពូទីប្លីក៏មាន ក្នុងលង្កាទីប្លីក៏មាន ។ តើព្រះថេរៈអង្គណាខ្លះ ជាអាចារ្យក្នុងជម្ពូទីប្លី? ។ តើព្រះថេរៈអង្គណាខ្លះ ជាអាចារ្យក្នុងលង្កាទីប្លី ? ។ មហាកថាយនៈជាអាចារ្យក្នុងជម្ពូទីប្លីលោកជាបុរោហិតរបស់ព្រះបាទចណ្ឌប្បជោត ក្នុងឧជ្ជេនីនគរ នាដែនអវន្តិឃើញទោសនៃកាមទាំងឡាយហើយ លះបង់យរវាស បួសក្នុងពុទ្ធសាសនាបានរចនាគម្ពីរតាមដែលខ្ញុំពោលហើយខាងដើម ។ មហាអដ្ឋកថាចារ្យជាអាចារ្យជម្ពូទីប្លី ។ មហាបច្ចិកាចារ្យ មហាកុរុន្តិកាចារ្យ និងអាចារ្យពីរទៀត ទាំងនេះឈ្មោះភូវាចារ្យ ជាអាចារ្យក្នុងលង្កាទីប្លី ។ បានឮថា ពួកលោកកើតក្នុងកាលមុនព្រះពុទ្ធសោយសាចារ្យ ។ មហាពុទ្ធសោយសាចារ្យជាអ្នកជម្ពូទីប្លី។ ឮថា លោកជាកូនរបស់កេសិប្រាហ្មណី ដែលជាបុរោហិតរបស់ព្រះរាជាក្នុងយោសកគ្រាមនាដែនមគធៈ បានបួសក្នុងសាសនានៃព្រះសាស្ត្រាហើយនិមន្តទៅកាន់កោះលង្កាទីប្លីបានរចនាគម្ពីរតាមដែលខ្ញុំពោលមកហើយខាងដើម ។

១ ប្រទេសឥណ្ឌា ២ ប្រទេសស្រីលង្កា ។

ពុទ្ធទត្តាចរិយោ អានន្តាចរិយោ ធម្មបាលាចរិយោ ទ្វេ បុញ្ញាចរិយោ
 មហាវជិរពុទ្ធាចរិយោ ចុល្លវជិរពុទ្ធាចរិយោ វិមលពុទ្ធសង្ខារោ ទីបង្ការ-
 ចរិយោ ចុល្លទីបង្ការចរិយោ ចុល្លធម្មបាលាចរិយោ កស្សបាចរិយោតិ
 ឥមេ ឯកាទសចរិយា ជម្ពុទីបិកា ហេដ្ឋា វុត្តប្បកាវេ គន្ថេ អកំសុ ។
 មហានាមាចរិយោ អញ្ញតរាចរិយា ចុល្លមហានាមាចរិយោ ឧបសេនា-
 ចរិយោ មោគ្គល្លានាចរិយោ សង្ឃរក្ខិតាចរិយោ វុត្តោទយការាចរិយោ
 ធម្មសិរាចរិយោ អញ្ញតរា ទ្វាចរិយា អនុរុទ្ធាចរិយោ ខេមាចរិយោ
 សារិបុត្តាចរិយោ ពុទ្ធនាគាចរិយោ ចុល្លមោគ្គល្លានាចរិយោ វាចិស្ស-
 រាចរិយោ សុមង្គលាចរិយោ ពុទ្ធបិយាចរិយោ ធម្មកិត្តាចរិយោ
 មេធាង្ការចរិយោ ពុទ្ធរក្ខិតាចរិយោ ឧបតិស្សាចរិយោ អញ្ញតរា វិសតាចរិយា
 សទ្ធម្មសិរាចរិយោ ទេវាចរិយោ ចុល្លពុទ្ធឃោសាចរិយោ រដ្ឋបាលាចរិយោតិ
 ឥមេ ទ្វេ បញ្ញាសាចរិយា លង្កាទីបិកាចរិយា នាម ។ សុភ្លតចន្ទាចរិយោ
 អគ្គរំសាចរិយោ នរោ វជិរពុទ្ធាចរិយោ គុណសាគរាចរិយោ
 អភយាចរិយោ ញាណសាគរាចរិយោ អញ្ញតរា ទ្វាចរិយា ឧត្តមាចរិយោ
 អញ្ញតរា អាចរិយោ អញ្ញតរា មហាមថ្នោ ធម្មសេនាបតាចរិយោ
 អញ្ញតរា តយោ អាចរិយា សទ្ធម្មគុរុ អាចរិយោ សារិបុត្តាចរិយោ
 អញ្ញតរា ឯកា អាចរិយោ មេធាង្ការចរិយោ អគ្គបណ្ឌិតាចរិយោ
 ចីវរាចរិយោ សទ្ធម្មជោតិបាលាចរិយោ វិមលពុទ្ធាចរិយោតិ ឥមេ តេវីសតិ
 អាចរិយា ជម្ពុទីបិកា ហេដ្ឋា វុត្តប្បកាវេ គន្ថេ បុក្កាមសង្ខារោ
 អរិមទ្ធននគរេ អកំសុ ។

ពុទ្ធពុត្តាចារ្យ អានន្ទាចារ្យ ធម្មបាលាចារ្យ ទ្វេបុព្វាចារ្យ មហា-
វិជ្ជាពុទ្ធាចារ្យ បុណ្ណវិជ្ជាពុទ្ធាចារ្យ ទីបង្គំរាចារ្យ លោក វិមលពុទ្ធាចារ្យ បុណ្ណ-
ទីបង្គំរាចារ្យ បុណ្ណធម្មបាលាចារ្យ កស្សបាចារ្យ រួមអាចារ្យទាំង ១១ រូបនេះ
ជាអ្នកជម្ងឺទ្វីប បានរចនាកម្ពីរដូចខ្ញុំពោលមកហើយខាងដើម ។ មហា-
នាមាចារ្យ អញ្ញតរាចារ្យ បុណ្ណមហានាមាចារ្យ ឧបសេនាចារ្យ មោគ្គល្លា-
នាចារ្យ សង្ឃរក្ខិតាចារ្យ វុត្តោទយការាចារ្យ ធម្មសិរាចារ្យ អាចារ្យពីរូបផ្សេង
ទៀត អនុរុទ្ធាចារ្យ ទេមាចារ្យ សារិបុត្តាចារ្យ ពុទ្ធនាគាចារ្យ
បុណ្ណមោគ្គល្លានាចារ្យ វាចិស្សរាចារ្យ សុមង្គលាចារ្យ ពុទ្ធបិយាចារ្យ
ធម្មកិត្តាចារ្យ មេធាង្គរាចារ្យ ពុទ្ធរក្ខិតាចារ្យ ឧបតិស្សរាចារ្យ អញ្ញតវិសតាចារ្យ
សទ្ធម្មសិរាចារ្យ ទេវាចារ្យ បុណ្ណពុទ្ធឃោសាចារ្យ រដ្ឋបាលាចារ្យ រួមអាចារ្យទាំង
៥២^១ នេះ សុទ្ធតែជាអាចារ្យក្នុងលង្កាទ្វីប ។ សុភូតចន្ទាចារ្យ អគ្គវិសាចារ្យ
នវវិជ្ជាពុទ្ធាចារ្យ គុណសាគរាចារ្យ អភយាចារ្យ ញាណសាគរាចារ្យ
អញ្ញទ្ធាចារ្យ ឧត្តមាចារ្យ អាចារ្យពីរូប មហាមាត្យងទៀត ធម្មសេនា-
បតាចារ្យ អាចារ្យ ៣ រូបផ្សេងទៀត សទ្ធម្មគុរាចារ្យ សារិបុត្តាចារ្យ អញ្ញតរា-
ចារ្យ មេធាង្គរាចារ្យ អគ្គបណ្ឌិតាចារ្យ ចីវរាចារ្យ សទ្ធម្មជោតិបាលាចារ្យ
វិមលពុទ្ធាចារ្យរួមអាចារ្យទាំង ២៣ នេះ ជាអ្នកជម្ងឺទ្វីប បានរចនាកម្ពីរដូច
ដែលខ្ញុំពោលហើយខាងដើមក្នុងអិមទ្ធននគរហោរាប្រទេសភូមា(សព្វថ្ងៃ) ។

១ ចាលីថា ទ្វេ បញ្ញាសាចរិយា ថ្ងៃថា អាចារ្យ ៥២ រូប តែរាប់ទៅឃើញតែត្រឹម ៤៦ រូប សូមពិនិត្យមើលផង ។

នរោ វិមលពុទ្ធាចរិយោ ជម្ពុទីបិកោ ហេដ្ឋា វុត្តប្បកាណ គន្ថេ
បំយនគណ អកាសិ ។ អញ្ញត្តរាចរិយោ អរិយវំសាចរិយោតិ ឥមេ
ទ្វាចរិយា ជម្ពុទីបិកា ហេដ្ឋា វុត្តប្បកាណ គន្ថេ អតិ (នវិ) បុណ អកំសុ,
អញ្ញត្តរា វិសតាចរិយា ជម្ពុទីបិកា ហេដ្ឋា វុត្តប្បកាណ គន្ថេ កិញ្ចិ-
បុរាទិយណ អកំសុ ។

(ឥតិ ចុល្លគន្ថវំសេ អាចរិយានំ សញ្ញាតដ្ឋានទីបកោ នាម តតិយោ
បរិច្ឆេទោ) ។

៤.អាយាយកាចរិយប្បវិច្ឆេនោ

គន្ថា បន សិយា អាយាចនេន អាចរិយេហិ កតា, សិយា
អនាយាចនេន អាចរិយេហិ កតា ។ កតមេ គន្ថា អាយាចនេន, កតមេ
អនាយាចនេន កតា ? ។ មហាកថ្វាយនគន្ថោ, មហាអដ្ឋកថាគន្ថោ
មហាបច្ឆរិយគន្ថោ មហាកុរុទ្ធិគន្ថោ មហាបច្ឆរិយគន្ថស្ស អដ្ឋកថាគន្ថោ
មហាកុរុទ្ធិគន្ថស្ស អដ្ឋកថា គន្ថោតិ ឥមេហិ ឆ គន្ថេហិ អត្តនោ មតិយា
សាសនុក្កហនក្កាយ សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា កតា ។

ក.ពុទ្ធឃោសាចរិយគន្ថទីបនា

ពុទ្ធឃោសាចរិយគន្ថេសុ បន វិសុទ្ធិមគ្គោ, សង្ឃបាលេន នាម
សង្ឃគ្គេណន អាយាចិតេន ពុទ្ធឃោសាចរិយេន កតោ ។ ទីយនិកាយស្ស

បរិច្ឆេទរៀបរាប់ពីអ្នកអារាធនានិងមិនអារាធនានិងគម្ពីរព្រះពុទ្ធសាសាចារ្យ ១៥

វិមលពុទ្ធាចារ្យអ្នកជម្លូតបបានរចនាគម្ពីរ ដូចខ្ញុំពោលហើយខាងដើម ក្នុងប័យនគរ ។ អាចារ្យពីរូបគឺ អញ្ញតរាចារ្យ ១ អរិយវិសាចារ្យ ១ ជាអ្នក ជម្លូតបបានរចនាគម្ពីរដូចខ្ញុំពោលមកហើយខាងដើម ក្នុងអតិបុរិបុនិបុរី^១ ។ អាចារ្យ ២០ រូបផ្សេងទៀតបានរចនាគម្ពីរដូចខ្ញុំពោលមកហើយខាងដើម ក្នុងជ្ជះមានកិព្វិបុរីជាដើម ។

(បរិច្ឆេទទី ៣ រៀបរាប់ទីកំណើតរបស់អាចារ្យក្នុងបុណ្ណគន្ថវិសចប់) ។

៤. បរិច្ឆេទរៀបរាប់អាចារ្យមានអារាធនានិងមិនមានអារាធនា

អាចារ្យទាំងឡាយរចនាគម្ពីរដោយមានអ្នកអារាធនាក៏មាន មិនមាន អ្នកអារាធនាក៏មាន ។ គម្ពីរអ្វីខ្លះដែលអាចារ្យរចនាដោយមានអ្នកអារាធនា, គម្ពីរអ្វីខ្លះ ដែលអាចារ្យរចនាដោយមិនមានអ្នកអារាធនា ។ គម្ពីរមហា- កច្ឆាយនៈ មហាអដ្ឋកថា មហាបច្ឆិរិយ មហាកុរុន្តី មហាបច្ឆិរិយដ្ឋកថា មហាកុរុន្តីដ្ឋកថា រួមគម្ពីរទាំង ៦ នេះ រចនាដោយអត្តនោម័តិ^២ ដើម្បីអនុគ្រោះ សាសនា និងដើម្បីតាំងនៅនៃព្រះសទ្ធម្ម ។

ក. បំភ្លឺគម្ពីរដែលព្រះពុទ្ធសាសាចារ្យរចនាឡើង

បណ្តាគម្ពីររបស់ពុទ្ធសាសាចារ្យទាំងអស់ វិសុទ្ធិមគ្គ ពុទ្ធសាសាចារ្យ បានរចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់ព្រះសង្ឃត្រូវព្រះនាម សង្ឃបាល ។

១ អតិបុរិបុនិបុរី សព្វថ្ងៃបានដល់ គ្រូជំនាញ ។ ២ អត្តនោម័តិក្នុងទីនេះ សំដៅដល់ការសង្គាយនាឡើង ឬការ រចនាដោយមិនមានអ្នកអារាធនា, សូម្បីអត្តនោម័តិខាងមុខទៀត ក៏មានន័យដូចគ្នា ។

អដ្ឋកថាគន្ថោ ទាម៉ានាមេន សង្ឃត្ថេនេន អាយាចិតេន ពុទ្ធឡោសា-
 ចរិយេន កតោ ។ មជ្ឈិមនិកាយស្ស អដ្ឋកថាគន្ថោ ពុទ្ធមិត្តនាមេន
 ថេនេន អាយាចិតេន ពុទ្ធឡោសាចរិយេន កតោ ។ សំយុត្តនិកាយស្ស
 អដ្ឋកថា គន្ថោ ជោតិបាលេន នាម ថេនេន អាយាចិតេន ពុទ្ធឡោ-
 សាចរិយេន កតោ ។ អង្គត្ថវនិកាយស្ស អដ្ឋកថា គន្ថោ ភទ្ទន្តា នាម
 ថេនេន សហអាជីវកេន ឧបាសកេន ច អាយាចិតេន ពុទ្ធឡោសាចរិយេន
 កតោ ។ សមន្តប្បាសាទិកា នាម អដ្ឋកថាគន្ថោ ពុទ្ធសិរិ នាមេន
 ថេនេន អាយាចិតេន ពុទ្ធឡោសាចរិយេន កតោ ។ សត្តន្តំ អភិធម្ម-
 គន្ថានំ អដ្ឋកថាគន្ថោ ចុល្លពុទ្ធឡោសេន ភិក្ខុនា អាយាចិតេន ពុទ្ធ-
 ឡោសាចរិយេន កតោ ។ ធម្មបទស្ស អដ្ឋកថាគន្ថោ កុមារកស្សបនាមេន
 ថេនេន អាយាចិតេន ពុទ្ធឡោសាចរិយេន កតោ ។ ជាតកស្ស អដ្ឋកថា-
 គន្ថោ អត្ថទស្សីពុទ្ធមិត្តពុទ្ធបិយទេវសង្ខាតេហិ តីហិ ថេវេហិ អាយាចិតេន
 ពុទ្ធឡោសាចរិយេន កតោ ។ ខុទ្ទកបាថស្ស អដ្ឋកថាគន្ថោ សុត្តនិបាតស្ស
 អដ្ឋកថាគន្ថោ អត្ថនោ មតិយា ពុទ្ធឡោសាចរិយេន កតោ ។ អបទានស្ស
 អដ្ឋកថាគន្ថោ បញ្ចនិកាយវិញ្ញហិ បញ្ចហិ ថេវេហិ អាយាចិតេន
 ពុទ្ធឡោសាចរិយេន កតោ ។

ពុទ្ធឡោសាចរិយគន្ថទិបនា និដ្ឋិតា ។

អង្គកថា ទីយនិកាយ ពុទ្ធខេសាចារ្យបានរចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់
 ព្រះសង្ឃត្ថេរព្រះនាម ទាថា ។ អង្គកថា មជ្ឈិមនិកាយ ពុទ្ធខេសាចារ្យ
 បានរចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់ព្រះថេរៈនាម ពុទ្ធមិត្ត ។ អង្គកថា
 សំយុត្តនិកាយ ពុទ្ធខេសាចារ្យបានរចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់ព្រះថេរៈ
 នាម ជាតិបាល ។ អង្គកថា អង្គកថានិកាយ ពុទ្ធខេសាចារ្យបានរចនាឡើង
 ដោយការអារាធនារបស់ព្រះថេរៈនាម ភទ្ទន្ត និងសហអាជីវកខុបាសក ។
 អង្គកថា សមន្តប្បាសាទិកា ពុទ្ធខេសាចារ្យបានរចនាឡើង ដោយការអារា-
 ធនារបស់ព្រះថេរៈនាម ពុទ្ធសិរិ ។ អង្គកថា សត្តប្បករណាភិធម្ម ពុទ្ធខេសា-
 ចារ្យបានរចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់ភិក្ខុនាម បុណ្ណពុទ្ធខេសាចារ្យ ។
 ធម្មបទអង្គកថា ពុទ្ធខេសាចារ្យបានរចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់ព្រះថេរៈ
 នាម កុមារកស្សប ។ ជាតកអង្គកថា ពុទ្ធខេសាចារ្យបានរចនាឡើងដោយការ
 អារាធនារបស់ព្រះថេរៈ៣អង្គគឺ អត្ថទស្សី ១ ពុទ្ធមិត្ត ១ ពុទ្ធបិយទេវ ១ ។
 ខុទ្ទកបាថអង្គកថា និង សុត្តនិបាតអង្គកថា ពុទ្ធខេសាចារ្យបានរចនាឡើងដោយ
 អត្តនោម័តិ (មិនមានអ្នកអារាធនា) ។ អបទានអង្គកថា ពុទ្ធខេសាចារ្យ
 បានរចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់ព្រះថេរៈ ៥ អង្គ អ្នកចេះនិកាយ ៥ ។

រៀបរាប់គម្ពីរដែលពុទ្ធខេសាចារ្យបានរចនាឡើងចប់ ។

ខ.ពុទ្ធទត្តាចរិយគន្ថទិបនា

ពុទ្ធទត្តាចរិយគន្ថេសុ បន វិនយវិនិច្ឆយគន្ថោ អត្តនោ សិស្សេន ពុទ្ធសីហេន នាម ថេវេន អាយាចិតេន ពុទ្ធទត្តាចរិយេន កតោ ។ ឧត្តរ- វិនិច្ឆយគន្ថោ សង្ឃបាលេន នាមេន ថេវេន អាយាចិតេន ពុទ្ធទត្តាចរិយេន កតោ ។ អភិធម្មវត្តានោ នាម គន្ថោ អត្តនោ សិស្សេន សុមតិក្កេនេន អាយាចិតេន ពុទ្ធទត្តាចរិយេន កតោ ។ ពុទ្ធវិសស្ស អដ្ឋកថាគន្ថោ តេនេវ ពុទ្ធសីហេន នាម ថេវេន អាយាចិតេន ពុទ្ធទត្តាចរិយេន កតោ ។

ពុទ្ធទត្តាចរិយគន្ថទិបនា និដ្ឋិតា ។

អភិធម្មកថាយ មូលដីកា នាម ដីកាគន្ថោ ពុទ្ធមិត្តា នាម ថេវេន អាយាចិតេន អានន្តាចរិយេន កតោ ។

គ.ធម្មបាលាចរិយគន្ថទិបនា

នេត្តិប្បករណស្ស អដ្ឋកថាគន្ថោ ធម្មវក្ខិតេន នាម ថេវេន អាយាចិតេន ធម្មបាលាចរិយេន កតោ ។ ឥតិវុត្តកដ្ឋកថាគន្ថោ ឧទា- នដ្ឋកថាគន្ថោ ចរិយាបិដកដ្ឋកថាគន្ថោ ថេរតាថាដ្ឋកថាគន្ថោ ថេរីតា- ថាដ្ឋកថាគន្ថោ វិមានវត្ថុដ្ឋកថាគន្ថោ ហេតវត្ថុដ្ឋកថាគន្ថោ ឥមេ សត្ត គន្ថោ អត្តនោ មតិយា ធម្មបាលាចរិយេន កតោ ។ វិសុទ្ធិមគ្គមហាដីកាគន្ថោ ទាថានាមេន នាម ថេវេន អាយាចិតេន ធម្មបាលាចរិយេន កតោ ។ ទិយនិកាយដ្ឋកថាទិនំ ចតុន្នំ អដ្ឋកថានំ ដីកាគន្ថោ អភិធម្មដ្ឋកថាយ

ខ. បំណីគម្ពីរដែលពុទ្ធទគ្គាចារ្យបានរចនាឡើង

បណ្តាគម្ពីររបស់ពុទ្ធទគ្គាចារ្យទាំងនោះ គម្ពីរវិនយវិនិច្ឆ័យ ពុទ្ធទគ្គាចារ្យ បានរចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់ព្រះថេរៈនាម ពុទ្ធសីហៈជាសិស្សរបស់ ខ្លួន ។ គម្ពីរឧត្តរវិនិច្ឆ័យ ពុទ្ធទគ្គាចារ្យបានរចនា ឡើងដោយការអារាធនារបស់ ព្រះថេរៈនាម សង្ឃបាល ។ គម្ពីរអភិធម្មាវតារ ពុទ្ធទគ្គាចារ្យបានរចនាឡើង ដោយការអារាធនារបស់ព្រះថេរៈនាម សុមតិ ជាសិស្សរបស់ខ្លួន ។ ពុទ្ធ- វិសដ្ឋកថា ពុទ្ធទគ្គាចារ្យបានរចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់ព្រះថេរៈពុទ្ធ- សីហៈនោះឯង ។

រៀបរាប់គម្ពីរដែលពុទ្ធទគ្គាចារ្យបានរចនាឡើងចប់ ។

គម្ពីរមូលដីកានៃអដ្ឋកថា អភិធម្ម អានន្តាចារ្យរចនាឡើងដោយការ អារាធនារបស់ព្រះថេរៈនាម ពុទ្ធមិត្ត ។

គ. បំណីគម្ពីរដែលធម្មបាលាចារ្យបានរចនាឡើង

អដ្ឋកថានេត្តិប្បករណី ធម្មបាលាចារ្យបានរចនាឡើងដោយការអារាធនា របស់ព្រះថេរៈនាម ធម្មរក្ខិត ។ ឥតិវុត្តិកដ្ឋកថា ឧទានដ្ឋកថា ចរិយា- បិដកដ្ឋកថា ថេរគាថាដ្ឋកថា ថេរីគាថាដ្ឋកថា វិមានវត្ថុដ្ឋកថា លតវត្ថុដ្ឋកថា រូមគម្ពីរទាំង ៧ នេះ ធម្មបាលាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអក្ខនោម័តិ ។ វិសុទ្ធិមគ្គមហាដីកា ធម្មបាលាចារ្យបានរចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់ ព្រះថេរៈនាម ទាបៈ ។ ដីកានៃអដ្ឋកថាទាំង ៤ មានទិយនិកាយដ្ឋកថាជាដើម

អនុដីកាគន្ថោ នេត្តិប្បករណដ្ឋកថាយ ដីកាគន្ថោ ពុទ្ធវិសដ្ឋកថាយ
ដីកាគន្ថោ ជាតកដ្ឋកថាយ ដីកាគន្ថោ ចេតិ ឥមេ បញ្ច គន្ថោ អត្តនោ
មតិយា ធម្មបាលាចរិយេន កតោ ។

ធម្មបាលាចរិយគន្ថទីបនា និដ្ឋិតា ។

និរុត្តិមញ្ញសា នាម ចុល្លនិរុត្តិដីកាគន្ថោ មហានិរុត្តិសង្ខេបោ នាម
គន្ថោ ច អត្តនោ មតិយា បុញ្ញាចរិយេហិ វិសុ កតោ ។

បញ្ច វិនយប្បករណានំ វិនយគណ្ឌិ នាម គន្ថោ អត្តនោ មតិយា
មហាវជិរពុទ្ធាចរិយេន កតោ ។ ន្យាសសង្ខារោ មុខមត្តទីបនី នាម
គន្ថោ អត្តនោ មតិយា វិមលពុទ្ធាចរិយេន កតោ ។ អត្តព្យក្សានោ នាម
គន្ថោ អត្តនោ មតិយា ចុល្លវជិរពុទ្ធាចរិយេន កតោ ។ រូបសិទ្ធិ តស្ស ច
គន្ថស្ស ដីកាគន្ថោ សព្វំ បញ្ចសុត្តញ្ច អត្តនោ មតិយា ទីបង្កាចរិយេន
កតោ ។ សច្ចសង្ខេបោ នាម គន្ថោ អត្តនោ មតិយា ចុល្លធម្ម-
បាលាចរិយេន កតោ ។ មោហវិច្ឆេទនី គន្ថោ វិមតិច្ឆេទនី គន្ថោ ទស-
ពុទ្ធវិសោ អនាគតវិសោ ច អត្តនោ មតិយា កស្សបាចរិយេន កតោ ។
បដិសម្ពិទាមគ្គស្ស អដ្ឋកថា គន្ថោ មហានាមេន ឧបាសកេន អាយាចិតេន
មហានាមាចរិយេន កតោ ។ ទីបវិសោ ថូបវិសោ ពោធិវិសោ ចុល្លវិសោ
បោរណវិសោ មហាវិសោ ចាតិ ឥមេ ឆ គន្ថោ អត្តនោ មតិយា
មហានាមាចរិយេហិ វិសុំ កតោ ។ នវោ មហាវិសគន្ថោ អត្តនោ មតិយា
ចុល្លមហានាមាចរិយេន កតោ ។ សទ្ធម្មប្បជ្ជោតិកា នាម មហានិទ្ទេសស្ស
អដ្ឋកថាគន្ថោ ទេវេន ថេវេន អាយាចិតេន ឧបសេនាចរិយេន កតោ ។

អនុដីកា អដ្ឋកថាអភិធម្ម ដីកានៃអដ្ឋកថានេត្តិប្បករណី ដីកានៃអដ្ឋកថា-
ពុទ្ធវិស ដីកានៃអដ្ឋកថាជាតក រួមគម្ពីរទាំង ៥ នេះ ធម្មបាលាចារ្យបាន
រចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។

រៀបរាប់គម្ពីរដែលធម្មបាលាចារ្យបានរចនាឡើងចប់ ។

បុណ្ណនិរុត្តិដីកា ឈ្មោះ និរុត្តិមញ្ញសា ១ មហានិរុត្តិសង្ខេប ១
បុព្វាចារ្យទាំងឡាយបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិផ្សេងៗគ្នា ។ វិនយគណ្ឌិ្ឋ
នៃបញ្ជវិនយប្បករណី មហាវជិរពុទ្ធាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។
មុខមត្តទីបនី ហៅ ន្យាសៈ វិមលពុទ្ធាចារ្យ បានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។
គម្ពីរអត្តព្យក្ខាន បុណ្ណវជិរពុទ្ធាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ គម្ពីរ
រូបសិទ្ធិ រូបសិទ្ធិដីកា បញ្ចសូត្រទាំងអស់ ទីបង្កំរាចារ្យ បានរចនាឡើងដោយ
អត្តនោម័តិ ។ គម្ពីរសច្ចសង្ខេប បុណ្ណធម្មបាលាចារ្យ បានរចនាឡើងដោយ
អត្តនោម័តិ ។ គម្ពីរមោហវិច្ឆេទនី វិមតិច្ឆេទនី ទេសពុទ្ធវិស អនាគតវិស
កស្សបាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ អដ្ឋកថា បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ
មហានាមាចារ្យបានរចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់ឧបាសកមហានាម ។
គម្ពីរទីបវិស បូបវិស ពោធិវិស ចូឡវិស បោរណវិស មហាវិស រួមគម្ពីរ ទាំង
៦ នេះ មហានាមាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិដោយឡែក ។ គម្ពីរ
នវមហាវិស បុណ្ណមហានាមាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ អដ្ឋកថា
នៃមហានិទ្ទេស ឈ្មោះ សទ្ធម្មប្បជ្ជាតិកា ឧបសេនាចារ្យបានរចនាឡើង

១ គម្ពីរនេះច្រើនហៅឈ្មោះថា វជិរពុទ្ធិដីកា ។

មោគ្គល្លានព្យាករណគន្ថេ អត្តនោ មតិយា មោគ្គល្លានាចរិយេន កតោ ។
 សុពោធាលង្ការោ នាម គន្ថោ អត្តនោ មតិយា សង្ឃរក្ខិតាចរិយេន កតោ ។
 វុត្តោទយគន្ថោ អត្តនោ មតិយា វុត្តោទយការាចរិយេន កតោ ។
 ខុទ្ទសិក្ខា នាម គន្ថោ អត្តនោ មតិយា ធម្មសិរាចរិយេន កតោ ។
 បុរាណខុទ្ទសិក្ខាយ ដីកា ច មូលសិក្ខាយ ចាតិ ឥមេ ទេ គន្ថោ អត្តនោ
 មតិយា អញ្ញតរហិ ទិហាចរិយេហិ វិសុំ កតា ។

បរមគ្គវិនិច្ឆ័យំ នាម គន្ថោ សង្ឃរក្ខិតេន ថេរេន អាយាចិតេន
 អនុរុទ្ធាចរិយេន កតោ ។ នាមរូបបរិច្ឆេទោ នាម គន្ថោ អត្តនោ មតិយា
 អនុរុទ្ធាចរិយេន កតោ ។ អភិធម្មត្ថសង្កហំ នាម គន្ថោ នម្មនាមេន
 ឧបាសកេន អាយាចិតេន អនុរុទ្ធាចរិយេន កតោ ។ ខេមោ នាម គន្ថោ
 អត្តនោ មតិយា ខេមាចរិយេន កតោ ។ សារត្ថទីបនី នាម វិនយដ្ឋកថាយ
 ដីកាគន្ថោ វិនយសង្កហំ វិនយសង្កហស្ស ដីកាគន្ថោ អង្គត្តរដ្ឋកថាយ
 នវោ ដីកា គន្ថោតិ ឥមេ ចត្តារោ គន្ថោ បរក្កមពាហុ នាមេន
 លង្កាទីបិស្សនេន រញ្ញា អាយាចិតេន សារិបុត្តាចរិយេន កតោ ។ សកដ-
 សទ្ធសត្ថស្ស បញ្ជិកាយ ដីកាគន្ថោ អត្តនោ មតិយា សារិបុត្តាចរិយេន
 កតោ ។ កង្ហាវិតរណិយា វិនយត្ថមញ្ញសា នាម ដីកាគន្ថោ សុមេធា-
 នាមថេរេន អាយាចិតេន ពុទ្ធនាគាចរិយេន កតោ ។ អភិធានប្បទីបិកោ
 នាម គន្ថោ អត្តនោ មតិយា ចុល្លមោគ្គល្លានាចរិយេន កតោ ។
 សុពោធាលង្ការស្ស មហាសាមិ នាម ដីកា វុត្តោទយវិវរណព្វាតិ ឥមេ

ដោយការអារាធនារបស់ព្រះថេរៈនាម ទេវៈ ។ គម្ពីរមោក្ខណ្ណានព្យាករណ៍
 មោក្ខណ្ណានាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ គម្ពីរសុពោធាលង្ការៈ
 សង្ឃរក្ខិតាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ គម្ពីររុក្ខោទ័យ រុក្ខោទយ-
 ការាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ គម្ពីរខុទ្ទសិក្ខា ធម្មសិវាចារ្យ
 បានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ គម្ពីរ បុរាណខុទ្ទសិក្ខាដីកា ១ មូលសិក្ខា-
 ដីកា ១ រួមគម្ពីរទាំងពីរនេះ អាចារ្យពីររូបជ្រុងទៀត បានរចនាឡើងដោយ
 អត្តនោម័តិជ្រុងៗគ្នា ។

គម្ពីររបរត្ថវិនិច្ឆ័យ អនុទ្ធាចារ្យបានរចនាឡើង ដោយការអារាធនា
 របស់ព្រះថេរៈនាម សង្ឃរក្ខិតៈ ។ គម្ពីរនាមរូបបរិច្ឆេទ អនុទ្ធាចារ្យបានរចនា
 ឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ គម្ពីរអភិធម្មត្ថសង្គហៈ អនុទ្ធាចារ្យបានរចនាឡើង
 ដោយការអារាធនារបស់ឧបាសកឈ្មោះ ឈ្មោះ ៖ គម្ពីរខេមបករណ៍ ខេមាចារ្យ
 បានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ ដីកានៃវិនយដ្ឋកថា ឈ្មោះ សារត្ថទីបនី
 វិនយសង្គហៈ វិនយសង្គហដីកា នវដីកានៃអដ្ឋកថាអង្គក្ករនិកាយ រួមគម្ពី
 ទាំង ៤ នេះ សារិបុត្តាចារ្យ បានរចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់ព្រះរាជា
 ទ្រង់ឥស្សរៈក្នុងលង្កាទ្វីបនាម បរក្កមពាហុ ។ បញ្ជីកាដីកានៃសកដសទ្ធក្ខ
 សារិបុត្តាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ ដីកានៃកង្វាវិករណី ឈ្មោះ
 វិនយត្ថមព្យូសា ពុទ្ធនាគាចារ្យបានរចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់ព្រះថេរៈ
 នាម សុមេធិ ។ គម្ពីរអភិធានប្បទីបិកា ចុល្លមោក្ខណ្ណានាចារ្យបានរចនា
 ឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ សុពោធាលង្ការដីកា ឈ្មោះ មហាសាមិ ១

ទ្វេ គន្ថា អត្តនោ មតិយា វាចិស្សនេន កតា ។ ខុទ្ទសិក្ខាយ
សុមង្គលប្បសាទនិ នាម នវោ ដីកា គន្ថោ សុមង្គលេន អាយាចិតេន
នវាចិស្សនេន កតោ ។ សម្ពុទ្ធចិន្តាដីកា ពាលាវតារោ មោគ្គល្លានព្យា-
ករណស្ស ដីកា ចាតិ ឥមេ តយោ គន្ថា សុមង្គលពុទ្ធមិត្តមហាកស្សប-
សង្ហាតេហិ តីហិ ថេរេហិ ច ធម្មកិក្ខិ នាម ឧបាសកេន វានិជ្ជា ភាតុ
ឧបាសកេន ច អាយាចិតេន វាចិស្សនេន កតោ ។ នាមរូបបរិច្ឆេទស្ស
វិភាគោ សទ្ធក្ខស្ស បទ្យុបវិភាវនំ ខេមបករណស្ស ដីកា សីមាលង្ការោ
យ ដីកា រូបវិភាគោ បច្ចយសង្កហោ ចាតិ ឥមេ សត្ត គន្ថា អត្តនោ
មតិយា វាចិស្សនេន កតា ។ សច្ចសង្ខេបស្ស ដីកាគន្ថោ សារិបុត្តនាមេន
ថេរេន អាយាចិតេន វាចិស្សនេន កតោ ។ អភិធម្មាវតារស្ស ដីកា
អភិធម្មត្ថសង្កហស្ស ដីកា ចាតិ ឥមេ ទ្វេ គន្ថា អត្តនោ មតិយា
សុមង្គលាចិរិយេន កតា ។ សារត្ថសង្កហំ នាម គន្ថោ អត្តនោ មតិយា
ពុទ្ធប្បិយេន កតោ ។ ទន្តធាតុវណ្ណនា នាម បករណំ លង្កាទីបិស្សរស្ស
រញ្ជោ សេនាបតិនា អាយាចិតេន ធម្មកិក្ខិនាមាចិរិយេន កតំ ។ ជិនថរិកំ
នាម បករណំ អត្តនោ មតិយា មេធាង្ករាចិរិយេន កតំ ។ ជិនាលង្ការោ
ជិនាលង្ការស្ស ដីកា អត្តនោ មតិយា ពុទ្ធរក្ខិតាចិរិយេន កតោ ។
អមតធរស្ស នាម អនាគតវិសស្ស អត្តនោ មតិយា អដ្ឋកថា
ឧបតិស្សាចិរិយេន កតា ។ កង្វារិតរណិយា លីនត្ថប្បកាសិនី និសន្ថេហោ

វុក្កោទយវិវណៈ ១ រួមគម្ពីរទាំងពីរនេះ វាចិស្សរាចារ្យបានរចនាឡើងដោយ
អត្តនោម័តិ ។ ខុទ្ទសិក្ខានវដីកា ឈ្មោះ សុមង្គលប្បសាទនិ នវាចិស្សរាចារ្យ
បានរចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់ព្រះថេរៈនាម សុមង្គល ។ គម្ពីរសម្ពុទ្ធ-
ចិន្តាដីកា ១ ពាលាវតារ ១ មោគ្គល្លានព្យាករណដីកា ១ រួមគម្ពីរទាំង៣នេះ
វាចិស្សរាចារ្យបានរចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់ព្រះថេរៈ ៣ អង្គគឺ
សុមង្គលត្ថេរ ១ ពុទ្ធមិត្តត្ថេរ ១ មហាកស្សបត្ថេរ ១ ធម្មកិក្ខុឧបាសកនិង
វានិជ្ជកាតុឧបាសក ១ ។ គម្ពីរនាមរូបបរិច្ឆេទវិភាគ ១ សទ្ធក្ខបទរូបវិការៈ១
ទេមបករណដីកា ១ សីមាលង្ការៈ ១ មូលសិក្ខាដីកា ១ រូបវិភាគ ១
បច្ចយសង្កហៈ ១ រួមគម្ពីរទាំង ៧ នេះ វាចិស្សរាចារ្យ បានរចនាឡើងដោយ
អត្តនោម័តិ ។ គម្ពីរសច្ចសង្ខេបដីកា វាចិស្សរាចារ្យបានរចនាឡើងដោយការ
អារាធនារបស់ព្រះថេរៈនាម សារីបុត្ត ។ អភិធម្មាវតារដីកា ១ អភិធម្មត្ថ-
សង្កហដីកា ១ រួមគម្ពីរទាំងពីរនេះ សុមង្គលាចារ្យបានរចនាឡើងដោយ
អត្តនោម័តិ ។ គម្ពីរសារត្ថសង្កហៈ ពុទ្ធបិយាចារ្យបានរចនាឡើងដោយ
អត្តនោម័តិ ។ ទន្តធាតុវណ្ណនាបករណ៍ ធម្មកិក្ខាចារ្យបានរចនាឡើងដោយ
ការអារាធនារបស់សេនាបតិរបស់ព្រះរាជាទ្រង់ជាឥស្សរៈក្នុងលង្ការទ្រីប ។ ជិន-
ចរិតបករណ៍ មេធាង្គរាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ គម្ពីរជិនា-
លង្ការ ជិនាលង្ការដីកា ពុទ្ធកិក្ខាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។
អដ្ឋកថានៃអនាគតវិស ឈ្មោះ អមតធរៈ ឧបតិស្សរាចារ្យបានរចនាឡើង
ដោយអត្តនោម័តិ ។ គម្ពីរកង្វារិតរណីដីកា ឈ្មោះ លីនត្ថប្បកាសិនី ១

ធម្មានុសារណី ញ្ញេយ្យាសន្តតិ ញ្ញេយ្យាសន្តតិយា ដីកា សុមតាវតារោ
 លោកប្បញ្ញត្តិប្បករណំ តថាគតុប្បត្តិប្បករណំ នលាដធាតុវណ្ណនា
 សីហាឡវត្ថុ ធម្មទីបកោ បដិបត្តិសង្ខហោ វិសុទ្ធិមគ្គស្ស គណ្ឌិ
 អភិធម្មគណ្ឌិ នេត្តិប្បករណគណ្ឌិ វិសុទ្ធិមគ្គច្ចឡនវដីកា សោតព្វមាលិនី
 បសាទជននី ឱកស្សលោកោ សុពោធាលង្ការស្ស នវ ដីកា ចេតិ ឥមេ
 វិសតិ គន្ថា អត្តនោ មតិយា វិសតាថវិយេហិ វិសុំ វិសុំ កតា ។

សទ្ធក្ខភេទចិន្តា នាម បករណំ អត្តនោ មតិយា សទ្ធម្មសិរិ-
 នាមាថវិយេន កតំ ។ សុមនក្ខដវណ្ណនំ នាម បករណំ រាហុលា នាម
 ថេរេន អាយាចិតេន វាចិស្សរទេវត្ថេរេន កតំ ។ សោតត្ថកី មហានិទានំ
 នាម បករណំ អត្តនោ មតិយា ចុល្លពុទ្ធមោសាថវិយេន កតំ ។
 មធុរសង្ខាហនំ នាម បករណំ អត្តនោ មតិយា រដ្ឋបាលាថវិយេន កតំ ។
 លិង្គត្ថវិវរណំ នាម បករណំ អត្តនោ មតិយា សុភ្លតចន្ទាថវិយេន កតំ ។
 សទ្ធនីតិប្បករណំ អត្តនោ មតិយា អត្តវិសាថវិយេន កតំ ។
 ន្យាសប្បករណស្ស មហាដីកា នាម ដីកា អត្តនោ មតិយា វជិរ-
 ពុទ្ធាថវិយេន កតា ។ មុខមគ្គសារោ អត្តនោ មតិយា គុណសាគរាថវិយេន
 កតោ ។ មុខមគ្គសារស្ស ដីកា សុតសម្បន្ននាមេន ធម្មរាជិនោ គុរុនា
 សង្ឃត្ថេរេន អាយាចិតេន គុណសាគរាថវិយេន កតា ។ សទ្ធក្ខភេទ-
 ចិន្តាយ មហាដីកា អត្តនោ មតិយា អភយាថវិយេន កតា ។
 លិង្គត្ថវិវរណប្បកាសកំ នាម បករណំ អត្តនោ មតិយា ញ្ញាណសាគ-

និសន្ទេហៈ ១ ធម្មានុសារណី ១ ញោយ្យាសន្តតិ ១ ញោយ្យាសន្តតិដីកា ១
 សុមតារវតារ១ លោកប្បញ្ញត្តិប្បករណី ១ តថាគតុប្បត្តិប្បករណី ១
 នលាដធាតុវណ្ណនា ១ សីហឡវត្ថុ ១ ធម្មទីបកៈ ១ បដិបត្តិសង្កហៈ ១
 វិសុទ្ធិមគ្គគណ្ឌិ១ អភិធម្មគណ្ឌិ១ នេត្តិប្បករណគណ្ឌិ១ វិសុទ្ធិមគ្គចូឡនវដីកា១
 សោតព្វមាលិនី១ បសាទជននី១ ឱកស្សលោក ១ សុពោធាលង្គារនវដីកា១
 រូមគម្ពីរទាំង ២០ នេះ អាចារ្យ ២០ រូប បានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ
 ជ្រុង។គ្នា ។

សទ្ធក្ខេទចិន្តាបករណី សទ្ធម្មសិវាចារ្យបានរចនាឡើង ដោយ
 អត្តនោម័តិ ។ សុមនកូដវណ្ណនាបករណី វាចិស្សរទេវត្តេរ បានរចនាឡើង
 ដោយការអារាធនរបស់ព្រះថេរនាម រាហុល ។ សោតត្ថកឹមហា-
 និទានបករណី បុណ្ណពុទ្ធាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ មធុរ-
 សង្កាហនបករណី រដ្ឋបាលាចារ្យ បានតែងឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។
 លិង្គត្តិវិវណបករណី សុភូតចន្ទាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។
 សទ្ធនីតិប្បករណី អត្តវិសាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ ដីកានៃ
 ន្យាសប្បករណី ឈ្មោះ មហាដីកា វិជិរពុទ្ធាចារ្យបានរចនាឡើង ដោយ
 អត្តនោម័តិ ។ គម្ពីរមុខមគ្គសារ គុណសាគរាចារ្យបានរចនាឡើងដោយការ
 អារាធនរបស់ព្រះសង្ឃត្តេរនាម សុត្តសម្បន្ទៈ ជាអ្នកគោរពព្រះពុទ្ធ ។
 សទ្ធក្ខេទចិន្តាមហាដីកា អកយាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។
 លិង្គត្តិវិវណប្បកាសកបករណី ញាណសាគរាចារ្យបានរចនាឡើងដោយ

រាចរិយេន កតំ ។ គុទ្ធក្កស្ស ដីកា ពាលប្បពោធនញ្ច ទុរិធំ បករណំ
អត្តនោ មតិយា អញ្ញតរាចរិយេន កតំ ។ សទ្ធក្កភេទចិន្តាយ មជ្ឈិមដីកា
អត្តនោ មតិយា អញ្ញតរាចរិយេន កតា ។ ពាលាវតារស្ស ដីកា
លិង្គត្ថវិវរណដីកា ច អត្តនោ មតិយា ឧត្តមាចរិយេន កតា ។ សទ្ធក្ក-
ភេទចិន្តាយ នវដីកា អត្តនោ មតិយា អញ្ញតរាចរិយេន កតា ។
អភិធានប្បទិបិកាយ ដីកា ទណ្ឌិបករណស្ស មគយភូតា ដីកា ចាតិ
ទុរិធា ដីកាយោ អត្តនោ មតិ សីហស្សរាយ នាម រញ្ជោ ឯកេន អមច្ឆេន
កតា ។ កោលទ្ធជនស្ស ដីកា បាសាទិកេន នាម ថេរេន អាយាចិតេន
តេនេវ មហាមច្ឆេន កតា ។ ការិកំ នាម បករណំ ញ្ញាណតម្កិរនាមេន
ភិក្ខុនា អាយាចិតេន ធម្មសេនាបតាចរិយេន កតំ ។ ឯតិមាសមិទីបិ
(វា ឯតិមាសមិទីបិកា) នាម បករណំ មនោហារញ្ច អត្តនោ មតិយា
តេនេវ ធម្មសេនាបតាចរិយេន កតំ ។ ការិកាយ ដីកា អត្តនោ មតិយា
អញ្ញតរាចរិយេន កតា ។ ឯតិមាសមិទីបិកាយ ដីកា អត្តនោ មតិយា
អញ្ញតរាចរិយេន កតា ។

សទ្ធពិនុបករណំ អត្តនោ មតិយា ធម្មរាជស្ស គុរុនា អញ្ញតរា-
ចរិយេន កតំ ។ សទ្ធវុត្តិប្បកាសកំ នាម បករណំ អញ្ញតរេន ភិក្ខុនា
អាយាចិតេន សទ្ធម្មគុរុនាមាចរិយេន កតំ ។ សទ្ធវុត្តិប្បកាសកស្ស ដីកា
អត្តនោ មតិយា សារិបុត្តាចរិយេន កតា ។

កច្ចាយនសារោ ច កច្ចាយនសារស្ស ដីកា ចាតិ ទុរិធំ បករណំ
អត្តនោ មតិយា អញ្ញតរាចរិយេន កតំ ។ លោកទីបកសារំ នាម បករណំ

អត្តនោម័តិ ។ គុទ្ធក្នុងដីកា១ ពាលប្បពោធនបករណ៍ ១ រួមបករណ៍
 ទាំងពីរនេះ អញ្ញត្តរាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ ពាលាវតារ-
 ដីកា ១ លិង្គត្តិវិវណដីកា ១ ឧត្តមាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។
 សទ្ធក្នុងភេទចិន្តានវដីកា អញ្ញត្តរាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។
 អភិធានប្បទីបិកាដីកា១ ទណ្ឌីបករណមគយក្នុងដីកា ១ រួមដីកាទាំងពីរនេះ
 អាមាត្យម្នាក់របស់ព្រះរាជានាមសីហស្សៈបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។
 កោលទូជនដីកា មហាមាត្យនោះឯងបានរចនាឡើងដោយការអញ្ជើញរបស់
 ព្រះថេរនាម បាសាទិក ។ ការិកបករណ៍ ធម្មសេនាបតាចារ្យបានរចនា
 ឡើងដោយការអារាធនារបស់ភិក្ខុនាម ញ្ញាណគម្ពីរ ។ ឯតិមាសមិ-
 ទីបនីបករណ៍ (ឯតិមាសមិទីបិកាបករណ៍) ១ មនោហារបករណ៍ ១
 ធម្មសេនាបតាចារ្យនោះឯង បានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ ការិកាដីកា
 អញ្ញត្តរាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ ឯតិមាសមិទីបិកាដីកា
 អញ្ញត្តរាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។

សទ្ធពិនុបករណ៍ អញ្ញត្តរាចារ្យអ្នកគោរពធម្មរាជបានរចនាឡើង
 ដោយអត្តនោម័តិ ។ សទ្ធត្ថិប្បកាសបករណ៍ សទ្ធម្មគុរាចារ្យបានរចនាឡើង
 ដោយការអារាធនារបស់ អញ្ញត្តរាចារ្យ ។ សទ្ធត្ថិប្បកាសដីកា សាវិ-
 បុត្តាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។

គម្ពីរកច្ចាយនសារៈ ១ កច្ចាយនសារដីកា ១ រួមបករណ៍ទាំងពីរនេះ
 អញ្ញត្តរាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ លោកទីបកសារបករណ៍

អត្តនោ មតិយា នវេន មេធក្កាថិយេន កតំ ។ លោកុប្បត្តិប្បករណំ
អត្តនោ មតិយា អត្តបណ្ឌិតាថិយេន កតំ ។ ជង្គុទាសកស្ស ដីកា
ភូតា មគធដីកា អត្តនោ មតិយា ចីវរាថិយេន កតា ។ មាតិកត្ថទីបនី
អភិធម្មត្ថសង្កហវណ្ណនា សីមាលង្ការស្ស ដីកា គណ្ឌិសារោ បដ្ឋាន-
គណនានយោ ចាតិ តមេ បញ្ច បករណានិ អត្តនោ មតិយា
សទ្ធម្មជោតិបាលាថិយេន កតានិ ។ សង្ខេបវណ្ណនា បរក្កមពាហុនាមេន
លង្កាទីបិស្សនេន រញ្ជោ អាយាចិតេ តេនេវ សទ្ធម្មជោតិបាលាថិយេន
កតា ។ កច្ចាយនស្ស សុត្តនិទ្ទេសោ អត្តនោ សិស្សេន ធម្មចារិនា ថេនេន
អាយាចិតេន សទ្ធម្មជោតិបាលាថិយេន កតោ ។ វិនយសមុដ្ឋានទីបនី
នាម បករណំ អត្តនោ គុរុនា សង្ឃត្ថេនេន អាយាចិតេន សទ្ធម្ម-
ជោតិបាលាថិយេន កតំ ។

សត្តប្បករណានិ បន តេន បុក្កាមនគរេ កតានិ ។ សង្ខេបវណ្ណនាវ
លង្កាទីបេ កតា ។ អភិធម្មបន្ទរសដ្ឋានវណ្ណានំ នាម បករណំ អត្តនោ
មតិយា នវេន វិមលពុទ្ធាថិយេន កតា ។ សទ្ធសារត្ថជាលិនី នាម
បករណំ អត្តនោ មតិយា នវេន វិមលពុទ្ធាថិយេន កតំ ។ សទ្ធសារត្ថ-
ជាលិនិយា ដីកា បំយនគរេ រញ្ជោ គុរុនា សង្ឃរាជេន អាយាចិតេន
តេនេវ នវេន វិមលពុទ្ធាថិយេន កតា ។ វុត្តោទយស្ស ដីកា អភិធម្ម-

នវមេធាន្តអាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ លោកុប្បត្តិបករណ៍
អត្តបណ្ឌិតាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ ជង្គុទាសកដីកា ហៅ
កូតមគធដីកា ចីវរាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ មាតិកត្តទីបន្តិ១
អភិធម្មត្តសង្កហវណ្ណនា ១ សីមាលង្ការដីកា ១ គណ្ឌិសារៈ ១ បដ្ឋាន-
គណនានយៈ ១ រួមបករណ៍ទាំង ៥ នេះ សទ្ធម្មជោតិបាលាចារ្យបានរចនា
ឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ សង្ខេបវណ្ណនា សទ្ធម្មជោតិបាលាចារ្យនោះឯង
បានរចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់ព្រះរាជានាម បរក្កមពាហុ ទ្រង់ជា
ឥស្សរៈក្នុងលង្កាទ្វីប ។ កច្ចាយនសុត្តនិទ្ទេស សទ្ធម្មជោតិបាលាចារ្យបានរចនា
ឡើងដោយការអារាធនារបស់ព្រះបេរនាម ធម្មចារី ជាសិស្សរបស់ខ្លួន ។
វិនយសមុដ្ឋានទីបន្តិបករណ៍ សទ្ធម្មជោតិបាលាចារ្យបានរចនាឡើងដោយការ
អារាធនារបស់ព្រះសង្ឃត្ថេរៈអ្នកគោរពខ្លួន ។

សត្តប្បករណ៍ សទ្ធម្មជោតិបាលាចារ្យបានរចនាឡើងក្នុងបុក្កាមនគរ^១ ។
សង្ខេបវណ្ណនា សទ្ធម្មជោតិបាលាចារ្យបានរចនាឡើងក្នុងលង្កាទ្វីប ។ អភិ-
ធម្មបន្ទរសដ្ឋានវណ្ណនាបករណ៍ នវិមលពុទ្ធជាចារ្យបានរចនាឡើងដោយ អត្ត-
នោម័តិ ។ សទ្ធសារត្តជាលិនីបករណ៍ នវិមលពុទ្ធជាចារ្យបានរចនាឡើង
ដោយអត្តនោម័តិ ។ សទ្ធសារត្តជាលិនីដីកា នវិមលពុទ្ធជាចារ្យនោះឯង បាន
រចនាឡើងដោយការអារាធនារបស់សង្ឃរាជអ្នកគួរឱ្យគោរពរបស់ព្រះរាជាក្នុង

១ បុក្កាមនគរគឺប្រទេសកម្ពុជាសព្វថ្ងៃ ។

ត្ថសង្គហស្ស ដីកាយ បរមត្ថមញ្ញសា នាម អនុដីកា ទសគណ្ឌិវណ្ណនំ
នាម បករណំ មគធភូតិវិទត្តមុខមណ្ឌនិយដីកា ចាតិ ឥមានិ ចត្តវិ
បករណានិ អត្តនោ មតិយា តេនេវ នវេន វិមលពុទ្ធាចរិយេន កតានិ ។

បញ្ចប្បករណដីកាយ នវានុដីកា អត្តនោ មតិយា អញ្ញតហោ
ចរិយេន កតា ។ អភិធម្មត្ថសង្គហស្ស នវដីកា អត្តនោ មតិយា អញ្ញ-
តរាចរិយេន កតា ។ អភិធម្មត្ថសង្គហដីកាយ (មណិ) មញ្ញសា
(មណិសារមញ្ញសា) នាម នវានុដីកា អត្តនោ មតិយា អរិយវិសោចរិយេន
កតា ។ បេដកោបទេសស្ស ដីកា អត្តនោ មតិយា ឧទុម្ពរិនាមាចរិយេន
បុក្កាមនគរេ កតា ។ ចតុភាណវារស្ស អដ្ឋកថា មហាសារប្បកាសិនិ
មហាទីបនី សារត្ថទីបនី គតិប្បករណំ ហត្ថាសារោ ភុម្មសង្គហោ
ភុម្មនិទ្ទេសោ ទសវត្ថកាយវិរតិដីកា ចោទនានិរុត្តិ វិភត្តិកថា សទ្ធម្មមាលិនិ
បញ្ចគតិវណ្ណនា ពាលចិត្តបពោធនំ ធម្មចក្កសុត្តស្ស នវដ្ឋកថា ទន្តធាតុ-
បករណស្ស ដីកា ច សទ្ធម្មបាយនោ ពាលប្បពោធនដីកា ច
ជិនាលង្ការស្ស នវដីកា ច លិង្គត្ថវិវរណំ លិង្គត្ថវិនិច្ឆយោ បាតិមោក្ខ-
វិវរណំ បរមត្ថកថាវិវរណំ សមន្តប្បាសាទិកវិវរណំ ចតុភាណវារដ្ឋកថា
វិវរណំ អភិធម្មត្ថសង្គហវិវរណំ សច្ចសង្ខេបវិវរណំ សទ្ធក្កភេទចិន្តាវិវរណំ
សទ្ធុត្ថិវិវរណំ កច្ចាយនសារវិវរណំ កច្ចាយនវិវរណំ អភិធម្មត្ថសង្គហស្ស

បំយនគរ ។ វុត្តោទយដីកា ១ អនុដីកានៃអភិធម្មត្ថសង្គហដីកា ឈ្មោះ
បរមត្ថមញ្ញូសា ១ ទសគណ្ឌិវណ្ណនាបករណ៍ ១ មគធកូតិវិទ្យមុខ-
មណ្ឌនិយដីកា ១ រូមបករណ៍ទាំង ៤ នេះ នរិមលពុទ្ធចារ្យនោះឯង បាន
រចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។

បញ្ចប្បករណដីកានវានុដីកា អញ្ញត្ថរាចារ្យបានរចនាឡើងដោយ
អត្តនោម័តិ ។ អភិធម្មត្ថសង្គហនវដីកា អញ្ញត្ថរាចារ្យ បានរចនាឡើងដោយ
អត្តនោម័តិ ។ នវានុដីកានៃអភិធម្មត្ថសង្គហដីកាឈ្មោះមណិមញ្ញូសា
បូសារមញ្ញូសា អរិយវំសាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ ។ លដកោ-
បទេសដីកា ឧទុម្ពរាចារ្យបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិក្នុងបុក្កាមនគរ ។
ចតុក្កាណវរដ្ឋកថា១ មហាសារប្បកាសិនិ ១ មហាទីបនី១ សារត្ថទីបនី១
គតិប្បករណ៍ ហត្ថសារៈ១ ភុម្មសង្កហៈ១ ភុម្មនិទ្ទេសៈ ១ ទេសវត្ថុកាយវិភិ-
ដីកា ១ ចោទនានិរុត្តិ ១ វិភត្តិកថា ១ សទ្ធម្មមាលិនី ១ បញ្ចកតិវណ្ណនា ១
ពាលចិត្តបពោធន១ ធម្មចក្កសុត្តនវដ្ឋកថា១ ទន្ធជាតុប្បករណដីកា ១
សទ្ធម្មបាយនៈ១ ពាលប្បពោធនដីកា១ ជិនាលង្ការនវដីកា១ លិង្គត្តិវរណៈ១
លិង្គត្តិនិច្ឆ័យ ១ បាតិមោក្ខវិវរណៈ ១ បរមត្ថកថាវិវរណៈ ១ សមន្តប្ប្យា-
សាទិកាវិវរណៈ ១ ចតុក្កាណវដ្ឋកថាវិវរណៈ ១ អភិធម្មត្ថសង្គហវិវរណៈ១
សច្ចសង្ខេបវិវរណៈ១ សទ្ធក្កភេទចិន្តាវិវរណៈ១ សទ្ធក្កវិវរណៈ១ កច្ចាយន-
សារវិវរណៈ ១ កច្ចាយនវិវរណៈ ១ អភិធម្មត្ថសង្គហដីកាវិវរណៈ ១ មហា-

ដីការិវរណំ មហារេស្សន្តរជាតកស្ស វិវរណំ សក្កាភិមតំ មហារេស្សន្តរ-
 ជាតកស្ស នវដ្ឋកថា បឋមសម្តោធិ ច លោកនេត្តិ ពុទ្ធហោសា-
 ចរិយនិទានំ មិលិន្ទប្បញ្ញោ វណ្ណនា ចតុរារក្ខា ចតុរារក្ខាយ អដ្ឋកថា
 សទ្ធុវត្តិប្បករណស្ស នវដីកា ថាតិ ឥមានិ តិចត្តាឡីស បករណានិ
 អត្តនោ មតិយា សាសនស្ស ជាតិយា សទ្ធុម្មស្ស បិតិយា ច លង្កា-
 ទីបាទីសុ វីសុ វីសុ កតានិ ។

សម្មទ្វេ គាថា ច ។ បេ។ នវហារគុណវណ្ណនា ថាតិ ឥមេ
 ពុទ្ធប្បណាមាទិកា គាថាយោ ។ អត្តនោ អត្តនោ ពុទ្ធកុណប្បកាសនក្ខាយ
 អត្តនោ ច បណ ច អនន្តបញ្ញាបវត្តនក្ខាយ ច បណ្ឌិតេហិ លង្កាទីបាទីសុ
 វីសុ វីសុ កតា ។

(ឥតិ ចុល្លគន្ធរំសេ អាយាចកាចរិយទីបកោ នាម ចតុក្កោ
 បរិច្ឆេទោ) ។

៥. បកិណ្ណកប្បវិច្ឆេទោ

នាមំ អាណេបនំ បោត្តកំ គន្ធការស្ស ច ។ លេខំ លេខាបនព្ពេវ
 វទាមិ តទនន្តរន្តិ ។ តត្ថ ចតុរាសីតិយា ធម្មក្ខន្ធសហស្សានិ បិដក-
 និកាយង្គវត្តនិបាតាទិកំ នាមំ, កេនាណេបិតំ, កត្ត អាណេបិតំ, កទា
 អាណេបិតំ, កិមត្ថំ អាណេបិតន្តិ ។ តព្រាយំបិ វិសជ្ជនា ÷ កេន អាណេបិតន្តិ ។

វេស្សន្តរជាតកវិវរណៈ ១ សក្កាភិមតៈ ១ មហាវេស្សន្តរជាតកនវដ្ឋកថា ១
 បឋមសម្តោធិ ១ លោកនេត្តិ ១ ពុទ្ធសោយសាចរិយនិទាន ១ មិលិន្ទប្បញ្ញា-
 វណ្ណនា ១ ចតុរាគ្វា ១ ចតុរាគ្វាដ្ឋកថា ១ សទ្ធាត្តិប្បករណនវដិកា ១
 រួមបករណ៍ទាំង ៤៣ នេះ ព្រះថេរៈទាំងឡាយបានរចនាឡើងដោយអត្តនោម័តិ
 ផ្សេងៗគ្នា ដើម្បីកើតសាសនាផង ដើម្បីការតាំងនៅនៃព្រះសទ្ធម្មផង ។
 គាថាទាំងឡាយ មានបណ្តាមគាថាជាដើម ទាំងនេះគឺ សម្ពុទ្ធគាថា ១ ។ ហេៗ
 នវហារគុណវណ្ណនា ១ បណ្ឌិតទាំងឡាយបានរចនាឡើងផ្សេងៗគ្នា ក្នុង
 លង្កាទ្វីបជាដើមរៀងៗខ្លួន ដើម្បីប្រកាសនូវពុទ្ធកុណនិងដើម្បីឲ្យខ្លួននិងអ្នក
 ដទៃមានបញ្ញាករទីបំផុតគ្មាន ។

(បរិច្ឆេទទី ៤ រៀបរាប់អាចារ្យដែលមានអ្នកអារាធនានិងមិនអារាធនា
 ក្នុងចុល្លគន្ថវិសចប់តែប៉ុណ្ណោះ) ។

បរិច្ឆេទរាយទេ

បញ្ជីចារឈ្មោះអ្នករចនាគម្ពីរផង លោកសរសេរខ្លួនឯងឬឲ្យអ្នកដទៃ
 សរសេរផង ខ្ញុំរៀបរាប់ហើយមិនមានសល់ចន្លោះ ។ ក្នុងនោះមាន ធម្មក្ខន្ធ
 ៨៤០០០ មានឈ្មោះថា បិដក និកាយ អង្គ វគ្គ និបាតជាដើម អ្នកណា
 លើកឡើង លើកឡើងក្នុងទីណា លើកឡើងក្នុងកាលណា លើកឡើងដើម្បីអ្វី ។
 ក្នុងបញ្ហានោះមានវិសដ្ឋនាដូចតទៅនេះ៖ ត្រង់សំនួរថា អ្នកណាលើកឡើង ។
 គឺព្រះខីណាស្រព ៥០០ អង្គ លើកឡើង ។ ព្រះខីណាស្រពទាំងនោះ

បញ្ចសតខីណាសវេហិ អាណេបិតំ ។ តេហិ សព្វពុទ្ធវចនំ សង្គាយន្តិ ឥទំ
 បិដកំ, អយំ និកាយោ, ឥទំ អង្គំ, អយំ វគ្គោ, អយំ និបាតោតិ ។
 ឯវមាទិកំ នាមំ អាណេបេន្តិ ។ កត្ត អាណេបិតន្តិ ? រាជគហេ វេការបព្វតស្ស
 បាទេ ធម្មមណ្ឌប្បេ អាណេបិតំ ។ កទា អាណេបិតន្តិ ? ភគវតោ បរិនិព្វតេ
 បឋមសង្គាយនកាលេ អាណេបិតំ ។ កិមត្ថំ អាណេបិតន្តិ ? ធម្មកូន្ទានំ
 វោហារសុខត្ថាយ សុខធារណត្ថាយ ច អាណេបិតំ ។ សង្កឹតិកាលេ
 បញ្ចសតា ខីណាសវា តេសព្វ ធម្មកូន្ទានំ នាម វគ្គនិបាតតោ ឥមស្ស
 ធម្មកូន្ទស្ស អយំ នាមោ ហោតុ, ឥមស្ស ច បករណស្ស អយំ នាមោតិ,
 អព្រុវុំ សព្វំ នាមាទិកំ កិច្ចំ អកំសុ ។ តេ ខីណាសវា យទិ នាមាទិកំ
 កិច្ចំ អកតំ ន សុបាកតំ តស្មា វោហារសុខត្ថាយ នាមាទិកំ កិច្ចំ កតំ
 អនាគតេ បនត្ថាយ នាមាទិកំ បវត្តិតំ អសញ្ញាតនាមោ ន សុដ្ឋ បាកតោ
 សព្វសោ ភវេតិ ។ ធម្មកូន្ទានំ នាម ទីបនា និដ្ឋិតា ។

ចតុរាសីតិ ធម្មកូន្ទសហស្សានិ កេន បោត្តកេ អាណេបិតានិ, កទា
 អាណេបិតានិ, កិមត្ថំ អាណេបិតានីតិ ។ តត្រាយំ វិសជ្ជនា កេនាណ-

សង្គាយនាពុទ្ធវចនៈសព្វអន្លើហើយ បានប្រាប់ឈ្មោះយ៉ាងនេះជាដើមថា នេះ បិដក នេះនិកាយ នេះអង្គ នេះវគ្គ នេះនិបាត ។ សំនួរថា លើកឡើង ក្នុងទីណា ។ លើកឡើងក្នុងធម្មមណ្ឌប ក្បែរជើងភ្នំព័រការបពិត នាក្រុង រាជគ្រឹះ ។ សំនួរថា លើកឡើងក្នុងកាលណា ។ ក្នុងសង្គាយនាទី ១ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគបរិនិព្វានហើយ ។ សំនួរថា លើកឡើងដើម្បីអ្វី ។ ដើម្បីពោលធម្មក្ខន្ធបានងាយស្រួលផង ដើម្បីចាំធម្មក្ខន្ធដោយស្រួលផង ។ ក្នុងការសង្គាយនា ព្រះខ័ណ្ឌាស្រព ៥០០ អង្គ បានប្រាប់ថា ឈ្មោះនេះរបស់ ធម្មក្ខន្ធនេះ ឈ្មោះនេះរបស់បករណ៍នេះ ហើយទើបបានធ្វើកិច្ចទាំងអស់ មានឈ្មោះជាដើម ក្នុងវគ្គនិងនិបាតនៃធម្មក្ខន្ធទាំងនោះ ។ ព្រះខ័ណ្ឌាស្រព ទាំងនោះប្រឹក្សាគ្នាថា ប្រសិនបើមិនធ្វើកិច្ចមានការដាក់ឈ្មោះជាដើមទេ ព្រះពុទ្ធវចនៈមិនប្រាកដល្អ ព្រោះដូច្នោះ ដើម្បីងាយស្រួលដល់វេហារ (ការ និយាយ) ទើបបានធ្វើកិច្ចមានការដាក់ឈ្មោះជាដើម នឹងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី ប្រយោជន៍ទៅអនាគត គម្ពីរមិនមានឈ្មោះ មិនប្រាកដល្អដោយប្រការទាំង ពួង ។

ការបំភ្លឺធម្មក្ខន្ធចប់ ។

អ្នកណាចារធម្មក្ខន្ធ ៨៤០០០ ដាក់ក្នុងសាស្ត្រាស្លឹករឹត^១ ចារក្នុង កាលណា ចារដើម្បីអ្វី ។ ក្នុងបញ្ហានោះមានវិសដ្ឋនាដូកទៅនេះ ៖

១ ចាលីថា ធាតុកៈ ប្រែថា សាស្ត្រាស្លឹករឹតក៏បាន សៀវភៅក៏បាន ពោលគឺព្រះពុទ្ធវចនៈសរសេរចុះលើ អ្វី វត្ថុនោះ ឈ្មោះថា ធាតុកៈ ។

បិតានីតិ ? ខណ្ឌសវមហានគោហិ អាណេបិតានិ ។ កត្ត អាណេបិតានីតិ ?
 លង្កាទីបេ អាណេបិតានិ ។ កទា អាណេបិតានីតិ ? សទ្ធាតិស្សស្ស រាជិនោ
 បុត្តស្ស វដ្ឋតាមណិ រាជស្ស កាលេ អាណេបិតានិ ។ កិមត្ថំ អាណេបិតានីតិ ?
 ធម្មក្ខន្ធានំ អវិជំសនក្កាយ សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា ច អាណេបិតានិ ។

ធរមាណោ ហិ ភគវា	អម្ពាកំ សុគតោ ធីរោ
និកាយេ បញ្ច ទេសេតិ	យាវ និព្វានគមនា ។
សព្វេបិ តេ ភិក្ខុ អាទិ	មនសា វចសាហារោ
សព្វេ ច វាចុគ្គតា ហោន្តិ	មហាបញ្ញាសតិវរា ។
និព្វតេ លោកនាថម្មិ	តតោ វស្សសតំ ភវេ
អវិយានិវិយា ចាបិ ច	សព្វេ វាចុគ្គតា ផុរំ ។
តតោ បរិ អដ្ឋរសំ	ទិសតំ វស្សគណនំ
សព្វេ បុថុជ្ជនា ចេវ	អវិយា ច សព្វេបិតេ ។
មនសាវចសាយេវ	វាចុគ្គតាវ សព្វទា
ទុដ្ឋតាមណិរញ្ញោ ច	កាលេ វាចុគ្គតា ផុរំ ។

ត្រង់សន្ធរថា អ្នកណាចារ ។ គឺព្រះខ្ជីណាស្រពាមហានាគទាំងឡាយ
បានចារទុក ។ សំនួរថា ចារក្នុងទីណា ។ ក្នុងលង្កាទ្វីប ។ ចារក្នុងកាលណា ។
ក្នុងរជ្ជកាលព្រះបាទវជ្ជគាមណិ ជារាជបុត្រនៃព្រះបាទសទ្ធាតិស្សរាជ ។ ចារ
ដើម្បីអ្វី ។ ដើម្បីឱ្យធម្មក្ខន្ធមិនរាត់រាយខ្លាត់ខ្លាយនិងដើម្បីការតាំងនៅនៃ
ព្រះសទ្ធម្ម ។

កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ជាព្រះសុគត ទ្រង់ជាអ្នក
ប្រាជ្ញរបស់យើងទាំងឡាយ គង់ធរមាននៅឡើយ បានត្រាស់
សម្តែងនូវនិកាយទាំង ៥ រហូតដល់ពេលចូលនិព្វាន ។
ពុទ្ធច្បវចនៈខាងដើម ជាហេតុនាំមកដោយចិត្តនិងវាចា^១
ទើបភិក្ខុទាំងអស់នោះ អ្នកមានបញ្ញាច្រើននិងស្មារតីល្អ
បានទន្ទេញនិកាយទាំងអស់ ។ នាកាលព្រះលោកនាថ
បរិនិព្វានហើយ ១០០^២ ឆ្នាំក្រោយមក ព្រះបេរៈទាំងឡាយ
ជាព្រះអរិយៈនិងមិនមែនព្រះអរិយៈ បានទន្ទេញនិកាយ
ទាំងអស់ចាំស្នាត់ ។ ពេលក្រោយមក ២១៨^៣ ឆ្នាំ បុប្ផជួន
និងព្រះអរិយៈទាំងអស់ បានទន្ទេញនិកាយទាំង ៥ នោះ
ចាំស្នាត់ជំនាញដោយចិត្តនិងវាចាសព្វ ។ កាល ។ លុះដល់
រជ្ជកាលនៃព្រះបាទវជ្ជគាមណិ ក៏បានទន្ទេញចាំយ៉ាងស្នាត់

១ មុខចាថៈ ។ ២ ពេលសំដៅ សង្គាយនាទី ២ ។ ៣ សង្គាយនាទី ៣ សម័យអសោក ។

អរិយានិយាបិ ច	និកាយេ ធារណា សទា
តតោ បរម្ហិ រាជា ច	តតោ ចុតោ ច គុសិតេ ។
ឧប្បជ្ជិ ទេវលោកេ សោ	ទេវេហិ បរិវារិតោ
សទ្ធាតិស្សោតិ នាមេន	តស្ស កនិដ្ឋកោ ហិតោ ។
តតោ លទ្ធករដ្ឋោ ហោតិ	ពុទ្ធសាសនបាលកោ
តទា កាលេ ភិក្ខុ អាសុំ	សព្វេ វាចុគ្គតា សទា
និកាយេ បញ្ចវេរេវ	យាវ រញ្ជោ ច ធារណា
តតោ ចុតោ សោ រាជា ច	គុស្សិតេ ឧប្បជ្ជតិ
ទេវលោកេដ្ឋិតោ សន្តោ	តទា វាចុគ្គតា តតោ ។
តស្ស បុត្តាបិ អហេសុំ	អនេកា វរជ្ជំ តតា
អនុក្កមេន ចុតតេ	ទេវលោកំ តតា ផុរិ
តទាបិតេ សព្វេ ភិក្ខុ	វាចុគ្គតាវ សព្វទា
និកាយេ បញ្ចវិរេវ	ធារណា វសតិមតា ។
តតោ បរិ បោត្តកេសុ	និកាយា បញ្ច បិដ្ឋិតា

ជំនាញដែរ ការទ្រទ្រង់និកាយទាំង ៥ របស់ព្រះអរិយៈ
 និងមិនមែនអរិយៈ រមែងមានសព្វកាល លុះក្រោយមក
 ព្រះបាទទុដ្ឋគាមណិ សោយទិវង្គតចាកអត្តភាពនោះ
 កើតក្នុងទេវលោកឈ្មោះតុសិត មានទេវតាទាំងឡាយជាបរិវារ
 បួនពៅរបស់ព្រះអង្គព្រះនាមសទ្ធាតិស្សៈ ជាអ្នកទំនុកបម្រុង
 ក្រោយមកឡើងគ្រងរាជ្យរក្សាពុទ្ធសាសនា ។ កាលនោះ
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បានទន្ទេញនិកាយទាំង ៥ សព្វ ។ កាល
 ល្អតដល់ព្រះរាជាគាំទ្រទំនុកបម្រុង ព្រះរាជាអង្គនោះច្បូត
 ចាកអត្តភាពនោះហើយ កើតក្នុងតុសិតបុរី ស្ថិតនៅក្នុង
 ទេវលោក ក្នុងកាលនោះ ក៏មានការទន្ទេញនិកាយទាំង ៥ ។
 ក្រោយមកបុត្ររបស់ព្រះរាជាច្រើន^១ អនេកបានគ្រងរាជ្យ
 លុះសោយទិវង្គតទៅកាន់ទេវលោក តាមលំដាប់ សូម្បីក្នុង
 កាលនោះ ភិក្ខុទាំងអស់ មានស្មារតីក្នុងការទ្រទ្រង់នូវនិកាយ

១ ព្រះបាទសទ្ធាតិស្សៈមានរាជបុត្រ ៤ អង្គគឺ លព្វតិស្សៈ ១ បូលថនៈ ១ ខលាដនាត ១ វដ្ឋគាមណិ ១ ។ ក្រោយពីព្រះបាទសទ្ធាតិស្សៈសោយទិវង្គត បូលថនៈបានសោយរាជ្យ ១ ខែ ១០ ថ្ងៃ ។ ព្រះរាជបុត្រសព្វតិស្សៈសម្លាប់បូលថនៈហើយ សោយរាជ្យបាន ៩ ឆ្នាំ ៨ ខែ ក៏សោយទិវង្គត ។ រាជបុត្រខលាដនាតបានសោយរាជ្យ ៦ ឆ្នាំ សេនាបតីរបស់ព្រះអង្គធ្វើឃាតដណើមរាជ្យ ។ កាលនោះ រាជបុត្រវដ្ឋគាមណិក៏បានសម្លាប់សេនាបតីហើយសោយរាជ្យរហូតមកដល់ ព.ស.៤៥០ ឆ្នាំ ទ្រង់ក៏ អាករនាព្រះអរហន្ត ៥០០ អង្គ ចារព្រះត្រៃបិដក និង អង្គកថាបិដកសាស្ត្រាស្ថិកវិក ។

តទា អដ្ឋកថា ដីកា	សព្វេ គន្ថា បោត្តកេ គតា
សព្វេ បោត្តេសុ យេ គន្ថា	បាឡិ អដ្ឋកថា ដីកា
សណ្ឌិតាសំ បិតា ហោន្តិ	សព្វេបិ នោ ន សន្តិ តេ ។
តទា តេ បោត្តកេយេវ	និកាយា បិបិតា ខិលា
តទា អដ្ឋកថាទិនិ	ភវន្តិ វទន្តិ ច ។
បរិហារោ បណ្ឌិតេហិ វត្តញ្ជោវ
លង្កាទីបស្ស រញ្ជោវ	សទ្ធាតិស្សស្ស រាជិនោ ។
បុត្តកោ លង្កាទីបស្ស	ឥស្សរោ ធម្មិកោ វរោ
តទា ខីណាសវា សព្វេ	ឱលោកេន្តិ អនាគតេ ។
ខីណាសវា បស្សន្តិ តេ	ទុបញ្ជោវ បុថុជ្ជនេ
សព្វេបិ តេ ភិក្ខុ អាសុំ	ពហុំតរា បុថុជ្ជនា
ន សក្ខិស្សន្តិ តេ បញ្ច	និកាយេ វាចុត្តតំ ឥតិ
បោត្តកេសុ សព្វេ បញ្ច	អាហោបេន្តិ ខីណាសវា ។
សទ្ធម្មដ្ឋិតិចិរត្តាយ	ជនានំ បុញ្ញត្តាយ ច
តតោ បដ្ឋាយតេ សព្វេ	និកាយា ហោន្តិ បោត្តកេ
អដ្ឋកថា ដីកា សព្វេ	តេ ហោន្តិ បោត្តកេដ្ឋិតា ។

ទាំង៥ បានទន្ទេញចាំស្អាត់ជំនាញសព្វ។ កាល ពេលក្រោយ
មក និកាយទាំង ៥ បានស្ថិតនៅក្នុងសាស្ត្រាស្លឹករឹត ។
គ្រានោះ អង្គកថា ដីកា និងគម្ពីរទាំងអស់ បានស្ថិត
នៅក្នុងសាស្ត្រាស្លឹករឹតដែរ គម្ពីរចាលី អង្គកថា ដីកា
ទាំងអស់ណា បានស្ថិតនៅក្នុងសាស្ត្រាស្លឹករឹត ចាលី អង្គកថា
ដីកា ទាំងអស់នោះ មិនមែនមិនមានទេ ។ គ្រានោះ
និកាយទាំង ៥ បានចារទុកក្នុងសាស្ត្រាស្លឹករឹតព្រះថេរៈទាំង
ឡាយពោលកាលនោះថា គម្ពីរអង្គកថាជាដើមមាន ។
បរិហារ (ការរក្សា) បណ្ឌិតទាំងឡាយ គួរពោលផងចុះ ។
ព្រះបាទសទ្ធាតិស្សរាជនៃលង្កាទ្វីប មានព្រះរាជបុត្រដ៏ប្រសើរ
ប្រកបដោយធម៌ជាឥស្សរៈក្នុងលង្កាទ្វីប គ្រានោះព្រះខ័ណា-
ស្រពទាំងឡាយប្រមើលមើលនូវអនាគតកាល បានឃើញ
បុប្ផនអប្បឥតប្រាជ្ញា សូម្បីពួកភិក្ខុទាំងអស់ជាបុប្ផន
ច្រើនអន្លើ មិនអាចដើម្បីទន្ទេញនិកាយទាំង ៥ ចាំបាន
ហេតុដូច្នោះហើយ ទើបព្រះខ័ណាស្រពទាំងឡាយបានលើក
និកាយទាំង ៥ ទុកក្នុងសាស្ត្រាស្លឹករឹត ដើម្បីការពារទាំងនៅ
យ៉ិនយូរនៃព្រះសទ្ធម្មផង ដើម្បីនៃពួកជនផង ចាប់ដើមអំពី
កាលនោះមក និកាយទាំងអស់មានប្រាជកក្នុងសាស្ត្រាស្លឹករឹត

តតោ បដ្ឋាយតេ សព្វេ ភិក្ខុ អាទិ មហាគណា
 បោត្តកេសុ ចិតេយេវ សព្វេ បស្សន្តិ សព្វទា ។

(បោត្តកេ អាហោបនទីបកា និដ្ឋិតា)

យោ កោចិ បណ្ឌិតោ ធីរោ, អដ្ឋកថាទិកំ គន្ធិ ករោតិ វា
 ការាបេតិ វា, តស្ស អនន្តកោ ហោតិ បុញ្ញសញ្ញយោ, អនន្តកោ
 ហោតិ បុញ្ញានិសំសោ, ចតុរាសីតិ ចេតិយសហស្សករណសទិសោ,
 ចតុរាសីតិ ពុទ្ធរូបសហស្សករណសទិសោ, ចតុរាសីតិ ពោធិរុក្ខសហស្ស-
 រោបនសទិសោ, ចតុរាសីតិ វិហារសហស្សករណសទិសោ, យោ ច
 ពុទ្ធវចនមញ្ញសំ ករោតិ វា ការាបេតិ វា, យោ ច ពុទ្ធវចនំ មណ្ឌនំ
 ករោតិ វា ការាបេតិ វា, យោ ច ពុទ្ធវចនំ លេខំ ករោតិ វា ការាបេតិ
 វា, យោ ច បោត្តកំ វា, យោ ច បោត្តកម្មលំ វា, ទេតិ វា ទាបេតិ
 វា, យោ ច តេលំ វា ចុណ្ណំ វា, ធញ្ញំ វា បោត្តកភព្វានត្ថាយ យំ
 កិញ្ចិ និគ្គំ វា បោត្តកមិទ្កេ អារុនត្ថាយ, យំ កិញ្ចិ សុត្តំ វា កដ្ឋផលកទ្វយំ
 វា បោត្តកំ បុដនត្ថាយ យំ កិញ្ចិ វត្តំ វា, បោត្តកពន្ធនត្ថាយ, យំ កិញ្ចិ
 យោត្តំ វា បោត្តកលាបប្បដនត្ថាយ យំ កិញ្ចិ ថវិកំ ទេតិ វា ទាបេតិ វា ។

អង្គកថា ដីកា ក៏មានច្រកដក្កងសាស្ត្រាស្លឹករឹតដែរ
តមក មហាគណៈទាំងអស់មានភិក្ខុជាដើម កាលដែល
ពុទ្ធវចនៈស្ថិតនៅក្នុងសាស្ត្រាស្លឹករឹតតែងតែមើលសាស្ត្រា
ស្លឹករឹតទាំងអស់សព្វកាល ។

(រៀបរាប់ការចារពុទ្ធវចនៈទុកក្នុងសាស្ត្រាស្លឹករឹតបប់) ។

អ្នកប្រាជ្ញជាបណ្ឌិតណាមួយ ធ្វើខ្លួនឯងក្តី ឱ្យគេធ្វើក្តី នូវគម្ពីរមាន
អង្គកថាជាដើម អ្នកប្រាជ្ញជាបណ្ឌិតនោះ មានការសន្សំបុណ្យជាអន្ត
មានអានិសង្សនៃបុណ្យជាអន្ត ច្រកដស្មើដោយការធ្វើចេតិយ ៨៤០០០,
សាងពុទ្ធរូប ៨៤០០០, ដាំពោធិព្រឹក្ស ៨៤០០០, កសាងវិហារ ៨៤០០០ ។
អ្នកណាធ្វើខ្លួនឯងក្តី ឱ្យគេធ្វើក្តី នូវទុកម្តងពុទ្ធវចនៈបូក្រឡឹងប្រដាប់ពុទ្ធវចនៈ
អ្នកចារខ្លួនឯងក្តី ឱ្យគេចារក្តី នូវពុទ្ធវចនៈ បូក្រឡឹងប្រដាប់ពុទ្ធវចនៈ
លំអិត បុស្ស្រ ដើម្បីលាបសាស្ត្រាស្លឹករឹត^១ បូនូវវត្ថុជាគ្រឿងតម្កល់ណាមួយ
ដើម្បីចងសាស្ត្រាស្លឹករឹតដែលជាចំរើហែក បូអំបោះ បូបន្ទះក្តារឈើពីរផ្ទាំង
ណាមួយ ដើម្បីតាបសាស្ត្រាស្លឹករឹត បូសំពត់ណាមួយដើម្បីចងសាស្ត្រា
ស្លឹករឹត បូខ្សែណាមួយ ដើម្បីបងគម្ពីរជាចាប់ បូបង់យាមណាមួយ អ្នកនោះ
ឈ្មោះថា សន្សំបុណ្យជាអន្ត មានអានិសង្សនៃបុណ្យជាអន្ត ច្រកដស្មើ
ដោយការធ្វើចេតិយ ៨៤០០០, សាងពុទ្ធរូប ៨៤០០០, ដាំពោធិព្រឹក្ស
៨៤០០០, កសាងវិហារ ៨៤០០០ ។

១ សំដៅដល់ គម្ពីរធម៌ សព្វថ្ងៃ មានគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកជាដើម ។

យោ ច ហរិតាលេន វា មនោសិលាយ វា, សុវណ្ណេន វា
 រជ្ជេន វា បោត្តកមណ្ឌុនំ វា កដ្ឋផលកមណ្ឌុនំ វា ករោតិ វា ការាហេតិ
 វា, តស្ស អនន្តកោ ហោតិ បុញ្ញសញ្ញាយោ, អនន្តកោ ហោតិ បុញ្ញា-
 និសំសោ, ចតុរាសីតិ ចេតិយសហស្សករណសទិសោ, ចតុរាសីតិ
 វិហារសហស្សករណសទិសោ ។

ភវេ និព្វត្តមានោ សោ	សីលគុណមុបាគតា
មហាតេជោ សទា ហោតិ	សីហនាទោ វិសារទោ ។
អាយុវណ្ណពលុប្បតោ	ធម្មកាមោ ភវេ សទ្ធា
ទេវមនុស្សលោកេសុ	មហេសក្ខោ អនាមយោ ។
ភវេ និព្វត្តមានោ សោ	បញ្ញាវា សុសមាហិតោ
អធិបច្ចុ បរិវារោ	សព្វសុខាធិគច្ឆតិ ។
សទ្ធា ហិរិមា វទេញ្ញ	សិវិត្តមានសោ ភវេ
អង្គបច្ចង្គសម្បន្នោ	អារោហបរិណាហវា ។
សព្វេ សត្តាបិ យោ លោកេ	សព្វត្ថ បូជិតាភវេ
ទេវមនុស្សសព្វារោ	មិត្តសហាយ បាលិតោ ។
ទេវមនុស្សសម្បត្តិ	អនុភោតិ បុនប្បុនំ
អរហត្តផលំ បត្តោ	និព្វានំ បាបុណិស្សតិ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	អភិញ្ញា ឆព្វិធេ វរេ
វិមោក្ខេ អដ្ឋកេ សេដ្ឋេ	គមិស្សតិ អនាគតេ ។
តស្សាហិ បណ្ឌិតោ បោសោ	សម្បស្សំ ហិតមត្តនោ

អ្នកណាធ្វើខ្លួនឯងក្តី ឱ្យគេធ្វើក្តី នូវគ្រឿងប្រដាប់សាស្ត្រាស្លឹករឹក (គម្ពីរធម៌) បូក្រិយ្យប្រដាប់បន្ទះក្តារ ឈើ ដោយថ្មហិតាល មនោសិលា មាសបូប្រាក់ (យកទឹកមាសបូទឹកប្រាក់ទឹបគម្ពីរធម៌) អ្នកនោះមានការសន្សំ បុណ្យជាអន្ត បានអានិសង្សនៃបុណ្យជាអន្ត ប្រាជកស្មើដោយការធ្វើ ចេតិយ ៨៤០០០, សាងវិហារ ៨៤០០០ ។

កាលបើបុគ្គលនោះ កើតក្នុងភព រ៉មង់ដល់ព្រមដោយសីល- គុណ មានគេជៈច្រើន មានសំឡេងដូចសីហនាទ ភ្លៀវក្លា សព្វកាល ប្រកបដោយអាយុ វណ្ណៈនិងពលៈជាអ្នកស្រឡាញ់ ធម៌ មានស័ក្តិធំ ឥតមានរោគ ក្នុងទេវលោក ឬមនុស្ស លោក ។ កាលបើបុគ្គលនោះ កើតក្នុងភព ជាអ្នកមាន បញ្ញា មានចិត្តតម្កល់មាំ គ្របសង្កត់សត្រូវ មានបរិវារដល់ នូវសេចក្តីសុខសព្វកាល ។ បុគ្គលនោះជាអ្នកមានសទ្ធាមាន ហិរិ មានប្រាជ្ញា មានចិត្តសង្វេគតក់ស្លុត បរិបូណ៌ដោយ អវយវៈតូចធំមានកំពស់និងទទឹងសមរម្យ ។ សត្វទាំងឡាយ រ៉មង់បូជាក្នុងទីទាំងពួង ទៅកាន់ទេវតាឬមនុស្ស តែងមាន មិត្តសំឡាញ់តាមថែរក្សា សោយនូវទេវសម្បត្តិ ឬមនុស្ស សម្បត្តិរឿយ ។ សម្រេចព្រះអរហត្តផលព្រមទាំងបដិសម្បទា៤ អភិញ្ញា ៦ និង វិមាត្វ ៨ ដ៏ប្រសើរបំផុត ក្នុងអនាគតកាល

កាវយ្យ សាមគន្ថេ ច អញ្ជោ ចាបិ កាវាបយេ ។

បោត្តកេ ច បិតេ គន្ថេ បាឡិ អដ្ឋកថាទិកេ

ធម្មមញ្ញសា គន្ថេ ច លេខំ កវេ កាវាបយេ ។

បោត្តកំ បោត្តកម្មលញ្ច តេសំ ចុល្លច្វ័សម្បិ ច

បិលោតិកាទិកំ សុត្តំ កដ្ឋផលទ្វយម្ហិ ច ។

ធម្មពន្ធនគ្នាយ ច យំ កិញ្ចិ មហាជ្ឈំ វត្តំ

ធម្មពន្ធនយោត្តញ្ច យំ កិញ្ចិ ថវិកម្បិ ច ។

ទទេយ្យ ធម្មក្ខេត្តម្ហិ វិប្បស្សន្នេន ចេតសា

អញ្ជោ ចាបិ ទជ្ជាបេយ្យ មិត្តសហាយពន្ធវេតិ ។

គន្ថាករលេខលេខាបនានិសំសទិបនា និដ្ឋិតា ។

(ឥតិ ចុល្លគន្ធរំសេ បកិណ្ណកទីបកោ នាម បញ្ចមោ បរិច្ឆេទោ) ។

នឹងដល់នូវនិព្វាន ។ ព្រោះហេតុដូច្នោះ បុរសជាបណ្ឌិត
 កាលបើឃើញច្បាស់នូវប្រយោជន៍ខ្លួនឯង គប្បីធ្វើខ្លួនឯង
 ប្រឡូកធ្វើ នូវគម្ពីរធម៌ទាំងនោះ ។ កាលបើចាលី និង
 អដ្ឋកថាជាដើម មាននៅក្នុងគម្ពីរសាស្ត្រាស្តីករិត បុរស
 ជាបណ្ឌិតធ្វើខ្លួនឯងប្រឡូកធ្វើនូវតម្កល់គម្ពីរធម៌ក្តី ។
 បុរសជាបុគ្គលដទៃ មានចិត្តជ្រះថ្លាក្នុងធម្មកេត្ត
 ហើយ គប្បីឱ្យដោយខ្លួនឯងប្រឡូកធ្វើនូវសាស្ត្រា តម្លៃគម្ពីរ
 អង្គមកថា ។ អំពោះ មានកំណាត់ចាស់ជាដើម ដើម្បី
 គម្ពីរធម៌ទាំងនោះ នូវសំពត់មានតម្លៃច្រើនណាមួយ
 ខ្សែសម្រាប់ចងគម្ពីរធម៌បូជន៍យាមណាមួយ ដើម្បីចង
 ប្រដាក់គម្ពីរធម៌ ក្នុងបន្ទះក្តារពីរជាញាប់ ដើម្បីតាបកុំឱ្យ
 រាត់រាយ បុរសជាបណ្ឌិតនោះ ឈ្មោះថា សន្សំបុណ្យជា
 អនន្ត មានអានិសង្សនៃបុណ្យជាអនន្ត ប្រាកដស្មើ
 ដោយការធ្វើចេតិយ ៨៤០០០, សាងពុទ្ធរូប ៨៤០០០,
 ដាំពោធិព្រឹក្ស ៨៤០០០, កសាងវិហារ ៨៤០០០ ។
 រៀបរាប់អានិសង្សនៃការចារខ្លួនឯងឱ្យគេចារក្តីចប់ ។

បរិច្ឆេទទី៥ ឈ្មោះបកិណ្ណកទីបកៈក្នុងបុណ្ណកន្ថវិសប្រៃ ។

និកមនកថា

សោហំ ហំសារដ្ឋជាតោ	នន្ទប្បញ្ញោតិ វិស្សតោ
សទ្ធា សីលវិរហ្មតោ	ធម្មវសំ គវេសនោ ។
សោហំ តតោ គន្ធា ចិមំ	ជិននវំ យំ បូរំ
សព្វធម្មំ វិចិននោ	វីសតិ វស្សមាគតោ
សព្វធម្មំ វិស្សជ្ជេនោ	ភិកាវេ នេវ ភិក្ខុនោ
ឆ វស្សានំ គណំ ភិក្ខុ	កាមានំ អភិមន្តនំ
សន្តិ សភា ច និព្វានំ	គវេសិត្ថុ បុនប្បនំ
វសន្តោហំ វនារម្មំ	បិដកត្ថយសង្កហំ
គន្ធវិសំ តមំ ខុទ្ទំ	អរិយសង្ឃទាសកន្តិ ។

ឥតិ បាមោជ្ជត្ថាយ អរញ្ញវាសិនា នន្ទប្បញ្ញាចិរិយេន កតោ ចុល្លគន្ធវិសោ និដ្ឋិតោ ។

ធម្មវដ្ឋសកនាមេន វិសុតោ ថេរោ, យំ បករណំ លិក្ខិតំ តំ បរិបុណ្ណំ តេន បុញ្ញេន តំ បិដកំ បរិសិប្បំ បរិនិដ្ឋិតំ ។

មមេវ សិស្សសម្មហានញ្ច បរិសិប្បំ បរិនិដ្ឋិតំ ។ គវេ សិស្សា- នុសិស្សានិ ច, បរិសិប្បំ បរិនិដ្ឋិតំ ។

ចុល្លគន្ធវិសោ និដ្ឋិតោ

វាចារដ្ឋានរចនាគម្ពីរ

ខ្ញុំកើតក្នុងដែនបំសារដ្ឋ^១ ប្រាកដនាមថា នន្ទប្បញ្ញោ
 ប្រកបដោយសទ្ធា សីល និងសេចក្តីព្យាយាម កាល
 ដែលស្វែងរកធម្មរស បានធ្វើដំណើរចេញអំពីដែនបំសារដ្ឋ
 ទៅកាន់ជិននវបុរី^២ ពិចារណាធម៌ទាំងពួង នៅចាំវស្សា ២០
 វស្សាក្នុងជិននវបុរីនោះ ដោះស្រាយធម៌ទាំងពួង ចេញពី
 ពួកគណៈអស់ ៦ វស្សា ស្វែងរកព្រះនិព្វានជាគ្រឿងញ៉ាំងញី
 កាមទាំងឡាយផង ទីប្រជុំនៃសេចក្តីស្ងប់រឿយ ។ ផង
 កាលដែលខ្ញុំនៅក្នុងព្រៃជាទីរករាយ បានរចនាគម្ពីរគន្ថវិស
 ជាទីរូបរួមព្រះត្រៃបិដកដ៏តូចនេះ សម្រាប់បម្រើ
 ព្រះអរិយសង្ឃ ។

នន្ទប្បញ្ញោចារ្យ អ្នកនៅក្នុងព្រៃជាប្រក្រតីបានរចនាចុល្លគន្ថវិសចប់
 ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

ព្រះថេរៈប្រាកដនាមថា ធម្មវដ៏សកៈ បករណ៍ណាដែលលោកចារ
 បករណ៍បរិបូណ៌ ដោយបុណ្យ ជាបរិសិទ្ធចប់ដោយបរិបូណ៌ ។

បរិសិទ្ធិនោះ ចប់ដោយបរិបូណ៌ ដើម្បីពួកសិស្សរបស់ខ្ញុំផង ដើម្បី
 សិស្សានុសិស្សទាំងឡាយផង ។

ចុល្លគន្ថវិសចប់

១ ព្រះនន្ទប្បញ្ញោថេរៈជាជនជាតិមន កើតក្នុងប្រទេសមន ។ ២ និមន្តទៅកាន់ក្រុងចៀងហៃ ។

សូមបញ្ជាក់ជូនថា

ពុម្ពអក្សរបាលី និងសម្រាយនេះ មិនបានកែប្រែនោះទេ គឺជាអត្ថបទ
ដែលបានបោះពុម្ពក្នុងឆ្នាំ ២០០៥ ទាំងស្រុង ។

ការទទួលយកទៅបោះពុម្ពផ្សាយជាធម្មទាន

ក្រោមការឧបត្ថម្ភបោះពុម្ពរបស់មូលនិធិពុទ្ធិកសិក្សានៅតៃវ៉ាន់

(The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation) ។

ដោយអាស្រ័យលើការមើលឃើញនូវកត្តាចាំបាច់មួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

- រក្សាស្នាដៃវប្បធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនាឲ្យគង់វង្សស្ថិតស្ថេរ
- តម្រូវការរបស់សិក្ខាកាមអ្នកប្រាថ្នាចង់យល់ដឹងនូវខ្លឹមសារពុទ្ធសាសនា
- ផ្សាយនូវធម្មទាន ធ្វើឲ្យព្រះពុទ្ធសាសនាកាន់តែមានភាពរីកចម្រើនរុងរឿងក្នុងលោក

ក្នុងករណីដែលលោកអ្នកអានបានប្រទះឃើញនូវសៀវភៅនេះមានដាក់លក់

នៅកន្លែងណា ឬចង់បានសៀវភៅធម៌យកទៅអាន

សូមទាក់ទងមកយើងខ្ញុំតាមអាសយដ្ឋានដូចខាងក្រោម៖

វត្តបញ្ញា សង្កាត់ក្រាំងធួង់ ខណ្ឌសែនសុខ រាជធានីភ្នំពេញ

លេខទូរស័ព្ទ: (៨៥៥) ១២ ៩៦១ ៤២៩, (៨៥៥) ៨៨៧ ៩៦១ ៤២៩

អ៊ីមែល: maha.panna@gmail.com

គេហទំព័រ: http://www.mahapanna.org

Taking Refuge with a mind of Bodhichitta

**In the Buddha, the Dharma and the Sangha,
I shall always take refuge
Until the attainment of full awakening.**

**Through the merit of practicing generosity
and other perfections,
May I swiftly accomplish Buddhahood,
And benefit of all sentient beings.**

The Prayers of the Bodhisattvas

**With a wish to awaken all beings,
I shall always go for refuge
To the Buddha, Dharma, and Sangha,
Until I attain full enlightenment.**

**Possessing compassion and wisdom,
Today, in the Buddha's presence,
I sincerely generate
the supreme mind of Bodhichitta
For the benefit of all sentient beings.**

**"As long as space endures,
As long as sentient beings dwell,
Until then, may I too remain
To dispel the miseries of all sentient beings."**

With bad advisors forever left behind,
From paths of evil he departs for eternity,
Soon to see the Buddha of Limitless Light
And perfect Samantabhadra's Supreme Vows.

The supreme and endless blessings
of Samantabhadra's deeds,
I now universally transfer.
May every living being, drowning and adrift,
Soon return to the Pure Land of Limitless Light!

*** The Vows of Samantabhadra ***

I vow that when my life approaches its end,
All obstructions will be swept away;
I will see Amitabha Buddha,
And be born in His Western Pure Land of
Ultimate Bliss and Peace.

When reborn in the Western Pure Land,
I will perfect and completely fulfill
Without exception these Great Vows,
To delight and benefit all beings.

*** The Vows of Samantabhadra Avatamsaka Sutra ***

*“Wherever the Buddha’s teachings have flourished,
either in cities or countrysides,
people would gain inconceivable benefits.
The land and people would be enveloped in peace.
The sun and moon will shine clear and bright.
Wind and rain would appear accordingly,
and there will be no disasters.
Nations would be prosperous
and there would be no use for soldiers or weapons.
People would abide by morality and accord with laws.
They would be courteous and humble,
and everyone would be content without injustices.
There would be no thefts or violence.
The strong would not dominate the weak
and everyone would get their fair share.”*

~THE BUDDHA SPEAKS OF
THE INFINITE LIFE SUTRA OF
ADORNMENT, PURITY, EQUALITY
AND ENLIGHTENMENT OF
THE MAHAYANA SCHOOL~

